राज्यातील विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांकरीता भारत सरकार मॅट्रिकपूर्व व मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या सुधारित मार्गदर्शक सूचना राज्यात लागू करण्याबाबत......

महाराष्ट्र शासन

इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : शिवृत्ती-२०२३/प्र.क्र.८३/शिक्षण

मोती महल, २ रा मजला, १९५,जे. टाटा रोड, चर्चगेट, मुंबई-४०००२०

दिनांक : २० जून,२०२५

वाचा- १) सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालय, भारत सरकार यांचे सुधारित मागदर्शक सूचना,दिनांक ०५.०५.२०२२

१) शासन निर्णय, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, क्र.केंपुयो २०२३/प्र.क्र.१९/ शिक्षण-१,दिनांक २३.०६.२०२३

प्रस्तावना:-

सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालय, भारत सरकार यांनी विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी भारत सरकार मॅट्रीकपूर्व व मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेकरिता सुधारीत मार्गदर्शक सूचना जारी केलेल्या आहेत. त्यानुषंगाने सदर मार्गदर्शक सूचना राज्यात लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :-

भारत सरकार मॅट्रिकपूर्व व मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत राज्यातील विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांकरीता सद्य:स्थितीत राज्यामध्ये भारत सरकारच्या सन १९९८ च्या मार्गदर्शक सूचना/ नियमावली प्रमाणे राज्य शासनामार्फत शिष्यवृत्ती देण्यात येते.

२. सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालय, भारत सरकार यांनी विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांकरिता त्यांच्या दिनांक ५ मे, २०२२ रोजीच्या पत्रान्वये निर्गमित केलेल्या सूचनांस अनुसरुन भारत सरकार **मॅट्रिकपूर्व व मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती** योजनेकरीता सुधारीत मार्गदर्शक सूचना परिशिष्ट “अ” व “ब” मध्ये नमूद केल्यानुसार सुधारीत नियमावली राज्यात लागू करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

३. तसेच, केंद्र शासनाच्या सुधारीत मार्गदर्शक सूचनेनुसार PM-YASASVI या एकछत्री योजनेअंतर्गत राज्यातील ओ.बी.सी. व डी.एन.टी. (विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग, विशेष मागास वर्ग)प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना भारत सरकार मॅट्रीकपूर्व व मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्तीचे प्रमाण केंद्र हिस्सा ६०% व राज्य हिस्सा ४०% असे असणार आहे. या स्वरुपात सदर योजना राबविण्यास

दि.२३.०६.२०२३ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. त्यास मा.राज्यमंत्रीमंडळाची कार्योत्तर मंजूरी देण्यात येत आहे.

४. सदर योजनेतंर्गत येणारा खर्च मॅट्रीकपूर्व शिष्यवृत्तीसाठी लेखाशिर्ष-२२२५ F ७३७ (केंद्र हिस्सा) व लेखाशिर्ष -२२२५ F ७४६ (राज्य हिस्सा) व मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्तीसाठी लेखाशिर्ष-२२२५ F ७५५ (केंद्र हिस्सा) व लेखाशिर्ष -२२२५ F ७६४ (राज्य हिस्सा) या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात येऊन त्याखाली केलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात येईल.

५. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाचा औनपचारिक संदर्भ क्र. २३९ / २०२४ / दि.१९.०८.२०२४ व वित्त विभागाचा औनपचारिक संदर्भ क्र.८१७/२०२४/व्यय-१४,दि.२३.०८.२०२४ अन्वये प्राप्त सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. सदर शासन निर्णय दिनांक २९ एप्रिल, २०२५ च्या मा.मंत्रीमंडळ बैठकीच्या निर्णयानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेताक २०२५०६२०१७४२२९२८३४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

VAISHALI DATTATRAYA FULSUNDAR

Digitally signed by VAISHALI DATTATRAYA FULSUNDAR
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=OTHER BACKWARD BAHUJAN WELFARE DEPARTMENT,
2.5.4.20=00e21046f4f20f3438928047553b9a3968c8ec5276af8883c74ff066482ba683, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=035AD3AC42B3CB2D7153EB07CA4987F4C28AA8B52BAD8A330512FC5DF5D5B426, cn=VAISHALI DATTATRAYA FULSUNDAR
Date: 2025.06.20 17:44:06 +05'30'

(वै.द.फुलसुंदर)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव.
२) मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,मुंबई.
३) मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,मुंबई.
४) सर्व सन्माननीय विधानसभा, विधानपरिषद व संसद सदस्य.
५) मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६) मा. उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे सचिव मंत्रालय, मुंबई.
७) मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
८) मा. मंत्री, इतर मागास बहुजन कल्याण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
९) सर्व मा.मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
१०) मा.विरोधी पक्षनेते विधानपरिषद/विधानसभा यांचे खाजगी सचिव.
११) मा.मुख्य सचिव यांचे सहसचिव, मंत्रालय, मुंबई.
१२) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३) अपर मुख्य सचिव,नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४) प्रधान सचिव, माहिती व तंत्रज्ञान विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५) प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग,मंत्रालय, मुंबई.
१६) प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१७) सचिव, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
१८) महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता)/(लेखापरीक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई.
१९) महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता)/(लेखापरीक्षा)-२, महाराष्ट्र, नागपूर.

२०) संचालक, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई.
२१) संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे.
२२) व्यवस्थापकीय संचालक, महाआयटी, मुंबई.
२३) प्रादेशिक उपसंचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण (प्रादेशिक) विभाग (सर्व).
२४) सहाय्यक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण (सर्व).
२५) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
२६) निवासी लेखापरिक्षक अधिकारी, मुंबई.
२७) जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व).
२८) विभागातील सर्व सह सचिव / उप सचिव / अवर सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२९) कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प), इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग,मंत्रालय, मुंबई.
३०) कार्यासन (व्यय-१४) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३१) निवडनस्ती- शिक्षण-१ व २

शासन निर्णय क्रमांक शिवृत्ती २०२३/प्र.क्र.८३/शिक्षण, दि.२० जून,२०२५ चे

"परिशिष्ट-अ"

मॅट्रीकपूर्व शिष्यवृत्ती

अ) योजनेच्या अटी व शर्ती :-

१) PM-YASASVI या एकछत्री योजनेअंतर्गत भारत सरकार मॅट्रिकपूर्व शिष्यवृत्ती ही योजना **ओ.बी.सी.व डी.एन.टी.**(विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग, विशेष मागास वर्ग) **प्रवर्गातील** भारतात अधिवास असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी लागू राहील.

२) सदर योजना शासकीय शाळेत शिकणाऱ्या **ओ.बी.सी.व डी.एन.टी.**(विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग, विशेष मागास वर्ग) प्रवर्गातील इ. ९ वी व इ.१० वी च्या विद्यार्थ्यांना अनुज्ञेय आहे. त्यासाठी जातीचा वैध दाखला आवश्यक राहील.

३) या योजनेचा लाभ घेणाऱ्या विदयार्थ्यास अन्य शिष्यवृत्तीचा लाभ घेता येणार नाही.

४) शासकीय शाळेत प्रथम प्रवेश घेतेवेळी कुटुंबाच्या उत्पन्नाचा दाखला अनिवार्य राहील.

५) सदर योजनेचा लाभ घेण्यासाठी विद्यार्थ्यांची प्रत्येक शैक्षणिक वर्षातील उपस्थिती किमान ७५ टक्के असणे आवश्यक आहे.

६) सदर योजनेचा लाभ घेणाऱ्या विदयार्थ्यास इ.९ वी व १० वी इयत्तेसाठी देण्यात येणाऱ्या अन्य कोणत्याही शैक्षणिक शिष्यवृत्तीचा लाभ घेता येणार नाही.

७) अर्जदाराचे आधारचे प्रमाणीकरण (Authentication) करणे अनिवार्य राहील.

८) जर विद्यार्थ्याने शाळेच्या शिस्तीचा वा शिष्यवृत्ती योजनेच्या अन्य अटी-शर्तींचा भंग केल्यास, विद्यार्थ्यास दिली जाणारी शिष्यवृत्ती स्थगित अथवा रद्द करण्यात येईल.

९) अपरिहार्य परिस्थितीशिवाय एका शैक्षणिक संस्थेतून दुसऱ्या शैक्षणिक संस्थेत स्थलांतरास/बदलीस परवानगी नाही.

१०) एकाच पालकाच्या दोन मुलांच्या मर्यादेत शिष्यवृत्ती देय राहील. तथापि, मुलींच्या बाबतीत ही अट लागू राहणार नाही.

११) योजनेच्या एकूण लाभार्थ्यांमध्ये कमीत कमी ५ टक्के अपंग विद्यार्थी व ३० टक्के विद्यार्थिनी लाभार्थी राखीव असणे आवश्यक आहे.

१२) शिष्यवृत्ती घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी कोणत्याही गैरमार्गाचा अवलंब करुन शिष्यवृत्ती मिळवल्याचे आढळल्यास त्याची/तिची शिष्यवृत्ती रद्द होईल व शिष्यवृत्ती रक्कमेची वसुली करुन त्यास काळ्या यादीत समाविष्ट करुन कायमस्वरुपी अपात्र ठरविण्यात येईल.

१३) केंद्र शासनाच्या निर्णयानुसार सदर योजनेतील तरतुदी कोणत्याही वेळी बदलण्यात येईल.

१४) सदर योजनेच्या सुधारीत सूचनांनुसार ज्या विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु.२.५० लाख व त्यापेक्षा कमी आहे अशा सर्व विद्यार्थ्यांना सदर योजना अनुज्ञेय राहिल मात्र याकरीता राज्य शासनाने खालील प्रमाणे प्राधान्यक्रम निश्चित करुन लाभार्थ्याची निवड करणे आवश्यक आहे.

अ) सामाजिक व आर्थिक जातनिहाय जनगणना २०११ नुसार (SECC-२०११) ज्या कुटुंबातील तीन किंवा त्यापेक्षा जास्त वंचित असलेले विद्यार्थी.

ब) विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग, विशेष मागास प्रवर्ग कुटुंबातील एक किंवा दोन्ही पालक निरक्षर असलेल्या कुटुंबातील विद्यार्थी.

१५) अशा विद्यार्थ्यांच्या ओळखीसाठी राज्य शासन स्थानिक परिस्थितीशी सुसंगत कार्यपध्दतीचा अवलंब करु शकते. उदा.विजाभज, इमाव व विमाप्र बहुसंख्य जिल्हे/तालुके/गावे गरीब विद्यार्थ्यांच्या ओळखीसाठी क्षेत्रीय यंत्रणा, महानगरपालिका यांची मदत घेण्यात येईल.

१६) एकदा लागू केलेली शिष्यवृत्ती इ.१० वी पर्यंत देय राहील. परंतु, यासाठी विद्यार्थ्यांची उपस्थिती आधार प्रणित उपस्थिती प्रणाली द्वारे तपासण्यात येईल.

१७) लाभार्थी तब्येत बरी नसल्याच्या कारणास्तव वार्षिक परीक्षेस अनुपस्थित राहिल्यास, सक्षम प्राधिकरणाकडून प्राप्त वैद्यकिय प्रमाणपत्राच्या आधारे शिष्यवृत्ती नुतनिकरण करण्यात येईल.

१८) सदर योजनेचा लाभ एका वर्गासाठी एकदाच लागू राहील.

ब) अनुज्ञेय शिष्यवृत्ती:-

इ. ९ वी व इ.१० वी तील विद्यार्थ्यांना प्रत्येक शैक्षणिक वर्षात रु.४०००/- इतका शैक्षणिक भत्ता अनुज्ञेय राहील.

क) शिष्यवृत्ती योजनेचा कालावधी:-

जोपर्यंत संबंधित शैक्षणिक प्राधिकरण शासनास अवगत करत नाही. तोपर्यंत पात्र विद्यार्थ्यास एकदा लागू केलेली शिष्यवृत्ती पुढील शैक्षणिक वर्षासाठी देखील लागू राहील.

ड) योजनेचे स्वरुप / घोषणा :-

१) योजनेसाठी निधीचे गुणोत्तर ६०:४० असे असून त्यामध्ये केंद्र शासनाचा वाटा ६० टक्के असा असेल तर राज्य शासनाचा वाटा ४० टक्के असा असेल.

२) योजना खर्चाच्या वार्षिक १ टक्के एवढ्या मर्यादेत प्रशासकीय शुल्क असेल. (प्रशासकीय शुल्कामध्ये योजनेची प्रसिध्दी, जनजागृती, शिष्यवृत्ती पोर्टल, इ. चा समावेश राहील)

३) संबंधित राज्यशासन/केंद्रशासित प्रशासनाद्वारे विविध प्रसारमाध्यमांद्वारे योजनेची घोषणा करण्यात येईल.

इ) अंमलबजावणी यंत्रणा/नोडल एजन्सी/पडताळणी:-

१) सदर योजनेच्या विस्तृत अंमलबजावणीकरिता राज्य शासनाने ग्रामपंचायत नोटीस बोर्ड, शालेय समिती व अन्य प्रसार माध्यमांद्वारे जनजागृती करण्यात येईल.

२) राज्य शासन सर्व वैशिष्ट्ये असलेले शिष्यवृत्ती पोर्टल तयार करण्यासाठी प्रयत्न करेल आणि केंद्रीय पोर्टलशी रियल टाईम आधारावर डेटा सामायिक करेल.

३) सदर योजना महाडिबीटी प्रणाली अंतर्गत ऑनलाईन करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

४) सदर योजनेची अंमलबजावणी ही संबंधित जिल्हा सहाय्यक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण यांचे मार्फत राबविण्यात येईल.

५) राज्यशासनाच्या सामाजिक लेखापरीक्षण युनिट (Social audit unit) द्वारे योजनेचे सामाजिक लेखापरीक्षण (Social audit) करावे.

६) राज्य शासनाने विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक प्रगती तपासण्याकरिता यंत्रणा तयार करावी.

७) ओ.बी.सी.व डी.एन.टी.(विजाभज, इमाव व विमाप्र) मॅट्रीकपूर्व शिष्यवृत्तीसाठी पुढील शैक्षणिक वर्षाकरीता मागील शैक्षणिक वर्षाच्या दि.२८ फेब्रुवारीपर्यंत वार्षिक आराखडा तयार करण्यासाठी संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे यांच्या स्तरावर प्रकल्प मुल्यांकन समिती (Project Appraisal Committee) गठीत करण्यात येईल.

८) विद्यार्थी शैक्षणिक संस्थेत प्रवेश घेतेवेळीस, त्यास शिष्यवृत्ती करिता अर्ज करणे शक्य व्हावे यासाठी संबंधित शैक्षणिक संस्थेने नोडल ऑफिसरची नेमणूक करण्यात यावी.

९) केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार सदर योजनेच्या कार्यसफलतेचे मुल्यमापन करण्याकरिता राज्य सामाजिक अंकेक्षण संचालनालयाकडून मुल्यमापन करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

१०) विद्यार्थ्याने शैक्षणिक संस्थेत प्रवेश घेतला असून, सदर विद्यार्थी संस्थेचा बोनाफाइड विद्यार्थी असल्याबाबत शैक्षणिक संस्थेने शाळेच्या पोर्टलवर प्रवेशाच्या दिवशीच तपासावे.

फ) तक्रार निवारण :-

सदर योजनेकरीता राज्यस्तरावर सह संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे व जिल्हा स्तरावर संबंधित जिल्हा सहाय्यक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण यांना तक्रार निवारण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

****

शासन निर्णय क्रमांक शिवृत्ती २०२३/प्र.क्र.८३/शिक्षण, दि.२० जून, २०२५ चे

"परिशिष्ट-ब"

मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती

अ) योजनेच्या अटी व शर्ती:-

१) PM-YASASVI या एकछत्री योजनेंतर्गत भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती ही योजना ओ.बी.सी.,डी.एन.टी.(विजाभज) व विमाप्र प्रवर्गातील भारतात अधिवास असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी लागू राहील.

२) ओ.बी.सी.,डी.एन.टी.(विजाभज) व विमाप्र प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे सर्व मार्गानी मिळणारे वार्षिक उत्पन्न मर्यादा रु.२.५० लाख करण्यात येत आहे. तथापि, सामाजिक व आर्थिक जातनिहाय जनगणना २०११ चा तपशील केंद्र शासनाकडून उपलब्ध झाला नसल्याने लाभार्थ्यांची निवड प्रक्रिया ही सध्याच्या कार्यपद्धतीनुसार करण्यात यावी.

३) केंद्र शासनाने सुचविलेल्या अभ्यासक्रमांच्या वर्गनिहाय यादीमधील नमूद अभ्यासक्रमांना मान्यता देण्याबाबत उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, कृषी व पशुसंवर्धन,दुग्धव्यवसाय, मत्स्यव्यवसाय विभाग व इतर संबंधित विभागांचे अभिप्राय घेऊन त्यानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

४) राज्य शासनाच्या महाडीबीटी पोर्टलवर सदर योजना राबविण्यांत येत असून याबाबत सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या दि. ०८.०१.२०१९ च्या शासन परिपत्रकानुसार महाविद्यालयाची मान्यता, नोंदणी (NAAC/ NBA accreditation), महाडीबीटी प्रणालीवर महाविद्यालय / अभ्यासक्रमाचे मॅपिंग करण्याची, महाविद्यालयनिहाय मंजूर अभ्यासक्रम व त्याची मंजूर प्रवेशक्षमता अपलोड करण्याची व ती वेळोवेळी अद्यावत करण्याची तसेच त्याबाबत ऑनलाईन तपासणी करण्याची जबाबदारी ही संबंधित प्रशासकीय विभागाची राहील. तसेच भविष्यात पोर्टलवर नोंद झालेले महाविद्यालय प्रत्यक्षात बंद झाल्यास /अभ्यासक्रम बंद झाल्यास /महाविद्यालयाची मान्यता काढून घेतल्यास त्या अनुषंगाने महाडीबीटी पोर्टलवर आवश्यक बदल/दुरूस्ती करण्याची जबाबदारी ही देखील संबंधित प्रशासकीय विभागाची राहील. त्यानुषंगाने इतर मागास बहुजन कल्याण विभागाकरिता उपरोक्त बाबींची जबाबदारी संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेकडे सोपविण्यात येत आहे.

५) विद्यार्थ्यांच्या हजेरीची नोंद ऑनलाईन पोर्टलमध्ये आधारसंलग्नीकृत असणे आवश्यक असून विद्यार्थ्याची प्रत्येक शैक्षणिक वर्षातील उपस्थिती किमान ७५ टक्के असणे आवश्यक आहे.

६) सदर योजनेच्या लाभासाठी जातीचा वैध दाखला व जात वैधता प्रमाणपत्र (लागू असलेल्या अथ्यासक्रमाकरिता फक्त) आवश्यक राहील.

७) या योजनेचा लाभ घेणाऱ्या विदयार्थ्यास अन्य शिष्यवृत्तीचा लाभ घेता येणार नाही.

८) ओ.बी.सी.,डी.एन.टी.(विजाभज) व विमाप्र प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना महाआयटीच्या महाडीबीटी पोर्टलवर मॅपिंग केलेल्या अभ्यासक्रमांसाठी शिष्यवृत्ती लागू राहील.

९) राज्य शासनामार्फत शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण केंद्रामधील ज्या अभ्यासक्रमांना शिष्यवृत्ती लागू आहे, त्या अभ्यासक्रमांसाठी सदर शिष्यवृत्ती लागू राहील.

१०) अभिमत विद्यापीठामधील प्रवेशित असलेल्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देण्याच्या बाबतीत यापूर्वीच्या केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांमध्ये समावेश असून देखील राज्य शासनाने खाजगी व अभिमत विद्यापीठांमधील विद्यार्थ्यांना सदर योजना अद्यापही लागू केलेली नाही. तथापि, अभिमत विद्यापीठामधील प्रवेशित असलेल्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देण्याबाबत मा.सर्वोच्च न्यायालयात निर्णय झाला असून त्यानुषंगाने मा. राज्य मंत्रीमंडळाच्या दिनांक ३१.०१.२०२३ रोजीच्या बैठकीत मान्यता दिली आहे. यासंदर्भात उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाकडून दिनांक २३.०२.२०२३ रोजी शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे. सदर शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचनांनुसार अभिमत विद्यापीठामधील प्रवेशित असलेल्या विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग व इतर मागास वर्ग या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देण्याच्या अनुषंगाने कार्यवाही करण्यात येईल. यानुषंगाने इतर मागास बहुजन कल्याण विभागामार्फत स्वतंत्र शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येईल.

११) सर्व महाविद्यालयांनी प्रत्येक शैक्षणिक वर्षामध्ये वार्षिक लेखापरिक्षण अहवाल राज्य शासनास सादर करणे आवश्यक आहे. त्याबाबतचा नमुना स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येईल.

१२) सदर योजना दूरस्थ / ऑनलाईन शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना लागू असून सदर योजनेचा लाभ केवळ राज्य शासनाच्या मान्यता प्राप्त विद्यापीठे / केंद्रीय विद्यापीठे अंतर्गत दूरस्थ व सलग शिक्षण घेत असलेल्या विमुक्त जाती, भटक्या जाती, इतर मागास प्रवर्ग, विशेष मागास वर्ग विद्यार्थ्यांना अनुज्ञेय राहील.

१३) एकाच पालकांच्या २ मुलांपर्यंत शिष्यवृत्तीचा लाभ देय राहील. तथापि, मुलींच्या बाबत हा निकष लागू राहणार नाही.

१४) सदर योजनेचा लाभ राज्य शासनाच्या अथवा तत्सम प्राधिकृत यंत्रणेच्या केवळ केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रियेद्वारेच प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना लागू राहील. तसेच मान्यताप्राप्त महाविद्यालयांमध्ये प्रवेश घेतला असल्यास व सदर अभ्यासक्रमाच्या शुल्क रचनेस राज्य शासनाच्या शिक्षण शुल्क समितीची मान्यता प्राप्त असल्यासच लाभ देय राहील. कोणत्याही अभ्यासक्रमास व्यवस्थापन कोटा, एनआरआय कोटा तसेच स्पॉट ॲडमिशन प्रक्रिया इत्यादी अंतर्गत प्रवेशित विद्यार्थ्यांना सदर योजनेचा लाभ देय राहणार नाही.

१५) राज्यातील प्रत्येक महाविद्यालयामध्ये विद्यार्थ्यांना सदर शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ सुलभ वितरीत होण्याकरीता महाविद्यालयस्तरावर एक विद्यार्थी समन्वयकाची (नोडल ऑफिसर) नेमणूक करण्यात यावी.

१६) विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग, विशेष मागास वर्ग या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयामध्ये प्रवेश घेतल्यानंतर विहित कालावधीमध्ये सदर योजनेकरीता महाडीबीटी पोर्टलवर अर्ज करणे आवश्यक असून संबंधीत संस्थेने/महाविद्यालयाने सदर बाब प्रवेश प्रक्रियेच्या वेळी विद्यार्थ्यांच्या निदर्शनास आणून देणे आवश्यक आहे.

१७) विजाभज, इमाव व विमाप्र प्रवर्गातील जे विद्यार्थी परराज्यात शिक्षण घेत आहेत, त्या विद्यार्थ्यांनी शिष्यवृत्ती साठी त्यांच्या मूळ राज्याकडे अर्ज सादर करणे आवश्यक राहील.

१८) योजनेच्या लाभाचे वितरण प्राधान्याने आधारसंलग्नीकृत बँक खाते असलेल्या लाभार्थ्यांनाच देण्यांत यावे.

१९) केंद्र शासनाच्या सुधारित मार्गदर्शक सुचनांनुसार ३० टक्के निधी विद्यार्थीनींसाठी व ५ टक्के निधी अपंग विद्यार्थ्यांसाठी चिन्हांकित (Earmarked) करण्यात यावा.

२०) शिष्यवृत्ती अदा करण्याबाबत पुढीलप्रमाणे प्राधान्यक्रम असेल.

(१) शासकीय महाविद्यालय,

(२)शासकीय अनुदानित महाविद्यालय,

(३)विनाअनुदानित खाजगी महाविद्यालय

२१) या योजनेंतर्गत वितरीत होणाऱ्या निधीपैकी केंद्र शासनाचा ६०% निधी हा पीएफएमएस प्रणालीद्वारे व राज्य शासनाचा ४०% निधी महाडीबीटी प्रणालीद्वारे अदा करण्यात येईल.

२२) सदर योजनेचा निधी वितरीत करण्याकरीता सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांच्या सूचना क्र. ४२८, दि. १६ फेब्रुवारी, २०१७ नुसार आधार क्रमांक सर्व प्रकारच्या शिष्यवृत्तीच्या लाभार्थ्यांची विशेष ओळख म्हणून आधार अधिनियम २०१६ उपविभाग-७ प्रमाणे दिनांक १६ फेब्रुवारी, २०१७ पासून लागू करण्यात आलेले आहे. सदर अधिनियमातील तरतुदीनुसार सर्व प्रकारच्या शिष्यवृत्तीच्या लाभार्थ्यांची विशेष ओळख म्हणून आधार क्रमांक वापरण्यात येईल.

२३) सदर योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार विद्यार्थ्यांची कोणतीही कागदपत्रे अथवा माहिती असत्य आढळल्यास सदर लाभार्थी या योजनेच्या लाभापासून कायमस्वरुपी अपात्र ठरविण्यांत येईल.

२४) विद्यार्थ्याने ज्या अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतला आहे तो अभ्यासक्रम त्याने पूर्ण करणे आवश्यक आहे. जर त्याने शासनाच्या परवानगी शिवाय अभ्यासक्रम पूर्ण न करता अर्धवट सोडला किंवा त्या अभ्यासक्रमाचा प्रवेश रद्द केला अथवा महाविद्यालय बदलले व सदरहू परिस्थिती महाविद्यालयाने विभागाच्या निदर्शनास आणून दिली, अशा परिस्थितीत लाभार्थ्याने त्या अभ्यासक्रमास घेतलेली शिष्यवृत्ती तात्काळ खंडीत करुन त्याची वसुली करण्यांत येईल.

२५) विद्यार्थ्याने ज्या अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतला आहे तो अभ्यासक्रम त्याने पूर्ण करणे आवश्यक आहे. जर त्याने शासनाची परवानगी घेऊन देखील अभ्यासक्रम अर्धवट सोडला किंवा त्या अभ्यासक्रमाचा प्रवेश रद्द केला अथवा महाविद्यालय बदलले अशा परिस्थितीत लाभार्थ्याने त्या अभ्यासक्रमास घेतलेली शिष्यवृत्ती तात्काळ राज्य शासनास परत करावयाची आहे.

२६) केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना या दिशादर्शक आहेत. याबाबत राज्याच्या सामाजिक, शैक्षणिक व आर्थिक धोरणानुसार यामध्ये राज्य शासनामार्फत आवश्यक ते बदल करण्यात येतील.

ब) अनुज्ञेय शिष्यवृत्ती :-

शुल्क निर्धारण समितीने (FRA)/संक्षम प्राधिकरणाने निर्धारित केल्याप्रमाणे राज्यातील विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग, विशेष मागास वर्ग या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना महाआयटीच्या महाडीबीटी पोर्टलवर मॅपिंग केलेल्या अभ्यासक्रमांसाठी महाडीबीटी पोर्टलवरील दराप्रमाणे शिष्यवृत्ती लागू राहील.

क) योजनेचे स्वरुप / घोषणा :-

१) योजनेसाठी निधीचे गुणोत्तर ६०:४० असे असून त्यामध्ये केंद्र शासनाचा वाटा ६० टक्के व राज्य शासनाचा वाटा ४० टक्के असा असेल.

२) नियतव्ययाच्या वार्षिक १ टक्के एवढ्या मर्यादेत प्रशासकीय देखरेख व मुल्यांकन खर्च असेल.

ड) <u>अंमलबजावणी यंत्रणा/नोडल एजन्सी/पडताळणी</u>:-

१) सदर योजनेची अंमलबजावणी संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्यामार्फत करण्यात येईल.

२) केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार सदर योजनेच्या कार्यसफलतेचे मुल्यमापन करण्याकरिता राज्य सामाजिक अंकेक्षण संचालनालयाकडून मुल्यमापन करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

इ) <u>तक्रार निवारण</u> :-

सदर योजनेकरीता राज्यस्तरावर सह संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे व जिल्हा स्तरावर संबंधित जिल्हा सहाय्यक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण यांना तक्रार निवारण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

****

(२३) (७१) ९४

विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सवलती लागू करण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन
समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: इबीसी १०९६/प्र.क्र.९१/मावक-२,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०००३२.
दिनांक: २९ ऑक्टोबर, १९९६.

वाचा: १) शासन निर्णय, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्रमांक: बीसीसी १०९४/प्र.क्र.२३६/मावक-५, दिनांक १३ जून, १९९५.

शासन निर्णय: उपरोक्त शासन निर्णयान्वये राज्यामध्ये स्थापित करण्यात आलेल्या जाती/जमातींचा विशेष मागास प्रवर्गात समावेश करून त्या जाती/जमातींना शैक्षणिक सवलती देण्याचे प्रस्तावित असे शासन आदेश निर्गमित करण्यात आले आहेत. या सवलतींच्या [illegible] आर्थिक तरतुदीचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता. या [illegible] विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना [illegible] अनुज्ञेय असलेल्या शैक्षणिक सवलती लागू करण्यास शासन मंजुरी देत आहे.

१. ही योजना सन १९९५-९६ या शैक्षणिक वर्षापासून अंमलात येईल.

२. अनुसूचित जाती/जमातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या सर्व शैक्षणिक सवलती [illegible] विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना [illegible] लागू करण्यात येत आहेत.

३. विशेष मागास प्रवर्गात [illegible] जाती, जमाती किंवा [illegible] शासनाकडून अधिसूचित केल्या जातील व त्यांना [illegible] शैक्षणिक सवलती [illegible] राहतील असे शासन आदेश निर्गमित [illegible] दिनांकापासून विद्यार्थ्यांना [illegible] शैक्षणिक सवलती [illegible] लागू राहतील व [illegible] जाती, [illegible] वगळून [illegible] शैक्षणिक सवलती [illegible] नाहीत, असे शासन आदेश निर्गमित करण्यात आले तर त्या शैक्षणिक सवलती त्या जाती, जमातींना त्या दिनांकापासून लागू राहणार नाहीत.

४. या योजनेवर होणारा खर्च "मागणी क्रमांक एन-३, २२२५-अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीय कल्याण-०३-मागासवर्गीय कल्याण-२७७-शिक्षण-[illegible] योजनांतर्गत योजना-[illegible]-[illegible] विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार [illegible] [illegible] योजनांतर्गत योजना-[illegible] महाराष्ट्र [illegible] १९६९ च्या [illegible] अंतर्गत [illegible]" या लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात येऊन तो [illegible]

..२.

[illegible] करण्यात येणाऱ्या तरतूद [illegible] भागांमध्ये [illegible].

४. हा शासन निर्णय, नियोजन विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ७१९/व्यय-११, दिनांक ५.१०.१९९८ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

व. दि. सोनावणे

(व. दि. सोनावणे)
अवर सचिव, समाज कल्याण [illegible]

प्रति:
संचालक, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
[illegible] संचालक, पुणे.
सर्व विभागीय समाज कल्याण अधिकारी.
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी
सर्व कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
सर्व समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद
सर्व [illegible] निरीक्षक, जिल्हा परिषद.
महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई
महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर.
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
[illegible] व सेवा [illegible] विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
सचिव, विधान मंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई-४०००३२.
संचालक, समाज कल्याण [illegible]
निवड नस्ती, का. [illegible]-२, समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य [illegible]
[illegible], मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

Scanned by CamScanner

राज्यातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी
शालांत परिक्षोत्तर शिष्यवृत्ती देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन शुध्दिपत्रक क्रमांक : इमाव २००२/प्र.क्र. ४१४/मावक-३
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : ३१ मार्च, २००४

वाचा : (१) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक : इमाव-२००२/प्र.क्र.४१४/मावक-३, दि. २९/५/२००३

(२) शासन निर्णय, समाज कल्याण सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक: इबीसी-१०९१/४६८६३/प्र.क्र.-५१२/मावक-२, दि. १० मे, १९९५

प्रस्तावना : राज्यातील अनु. जाती, अनु. जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती या प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना राज्यात मॅट्रिकोत्तर (शालांत परीक्षोत्तर) शिष्यवृत्ती योजना शासन निर्णय, शिक्षण व समाज कल्याण विभाग, क्रमांक:इबीसी-१०६८/८३५६७/जे, दिनांक २४/१२/१९७० अन्वये लागू करण्यात आली आहे. त्याचप्रमाणे शासन निर्णय, समाज कल्याण सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक: इबीसी-१०९१/४६८६३/प्र.क्र.५१२/मावक-२, दि. १० मे, १९९५ अन्वये विनाअनुदानित खाजगी महाविद्यालयातील व्यावसायिक पाठ्यक्रमासह शिकत असलेल्या उक्त प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना शालांत परीक्षोत्तर (मॅट्रिकोत्तर) शिष्यवृत्ती योजना लागू करण्यात आलेली आहे. या योजनेच्या धर्तीवरच इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शालांत परीक्षोत्तर शिष्यवृत्ती योजना वरील संदर्भाधिन शासन निर्णय, दिनांक २९ मे, २००३ अन्वये लागू करण्यात आली आहे. त्यामुळे शासन निर्णय दि. २४/१२/७० व दि. १०/५/९५ मधील तरतुदी राज्यातील इतर मागासवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना लागू ठरतात. त्या अनुषंगाने दिनांक २९ मे, २००३ रोजीच्या शासन निर्णयात दुरुस्ती करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शुध्दिपत्रक : राज्यातील अनु. जाती, अनु. जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती या प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना लागू असलेल्या शालांत परीक्षोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेच्या धर्तीवर व त्यासाठी विहित केलेल्या अटी व शर्तीच्या अधिन राहुन राज्यातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शालांत परीक्षोत्तर (मॅट्रिकोत्तर) शिष्यवृत्ती योजना संदर्भाधिन शासन निर्णय, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक : इमाव-२००२/प्र.क्र.४१४/मावक-३, दि. २९/५/२००३ अन्वये लागू करण्यात आली आहे. म्हणजेच राज्यातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शासन निर्णय, दि. २४/१२/७० व दिनांक १०/५/९५ च्या आदेशानुसार शालांत परीक्षोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ मिळणे क्रमप्राप्त आहे. यास्तव उक्त संदर्भाधिन शासन आदेश,क्रमांक : इमाव-२००२/प्र.क्र.४१४/मावक-३, दि. २९/५/२००३ मधील परिच्छेद-२ हा "इतर मागासवर्गीयांसाठी लागू करण्यात यावयाच्या भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती या योजनेच्या अटी व शर्ती अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती (धनगर, वंजारीसह) व विशेष मागास प्रवर्गासाठी असलेल्या अटी व शर्तीप्रमाणेच राहतील." ऐवजी "इतर मागासवर्गीयांसाठी लागू करण्यात यावयाच्या भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती या योजनेच्या अटी व शर्ती अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती (धनगर, वंजारीसह) व विशेष मागास प्रवर्गासाठी शासन निर्णय, शिक्षण व समाज कल्याण विभाग, क्रमांक : इबीसी-१०६८/८३५६७/जे, दि. २४/१२/१९७० त्याचप्रमाणे शासन निर्णय, समाज कल्याण सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक:इबीसी-१०९१/४६८६३/ प्र.क्र.५१२/मावक-२, दि.१० मे,१९९५ मधील अटी व शर्तीप्रमाणेच शासकीय, अनुदानित व

विनाअनुदानित महाविद्यालयातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना लागू राहतील." याप्रमाणे वाच
ावे.

२. हे शुध्दीपत्रक वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक
क्र.२८५/०४/व्यय-१४, दिनांक ३१ मार्च, २००४ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्री.अ.पारकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,
मा.राज्यपालांचे सचिव,
मा.मुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.मंत्री (विजाभज) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.मंत्री(समाजकल्याण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.राज्यमंत्री (विजाभज) यांचे खाजगी सचिव , मंत्रालय, मुंबई
मा.राज्यमंत्री(समाजकल्याण) यांचे खाजगी सचिव , मंत्रालय, मुंबई
संचालक,विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण, म.रा.,पुणे
संचालक, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, उच्च व तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
सर्व विभागीय समाज कल्याण अधिकारी
सर्व जिल्हाधिकारी
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा
सर्व विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी सर्व जिल्हा परिषदा
महालेखापाल, महाराष्ट्र (लेखा व अनु. पात्रता)१/२, मुंबई/ नागपूर
महालेखापाल, महाराष्ट्र (लेखापरिक्षा)१/२, मुंबई/ नागपूर
अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
लेखापरीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, मुंबई
सर्व मंत्रालयीन विभाग (त्यांना विनंती करण्यात येते की वरील शुध्दीपत्रक आपल्या विभागाच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग/कार्यालयांचे निदर्शनास आणावे.)
वित्त विभाग- व्यय-१४, अर्थसंकल्प
नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सर्व उप सचिव/ अवर सचिव/ कक्ष अधिकारी, सा.न्या., स.का., वी. व वि.स.विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई (त्यांना विनंती की, याची योग्य ती प्रसिध्दी द्यावी).
निवड नस्ती/ कार्यासन-३.

विजाभज, भमाव व विमाप्र प्रवर्गासाठी शासननिर्णय
१९९८

SCHEME OF POST-MATRIC SCHOLARSHIPS TO THE OTHER BACKWARD CLASSES FOR STUDIES IN INDIA

1. OBJECTIVE :

The Government of India has since independence initiated a number of steps for improving the level of literacy and education. In this context, the Government has recognized that educational and economic support for backward classes has not been adequate and that there is disparity between them and the non-backward sections of the population at every level. It is self-evident and universally accepted that education is one of the key instruments of effective development of weaker sections.

Based on the recommendations of the Working Group on Development and Welfare of Backward Classes, it is proposed to launch a new Centrally Sponsored Scheme of Post-Matric Scholarship for Other Backward Classes (OBCs) students.

The objective of the scheme is to provide financial assistance to the OBCs students studying at post matriculation or post secondary stage to enable them to complete their education.

II. SCOPE:

These scholarships shall be available for studies in India only and will be awarded by the Government of State/Union Territory to which the applicant actually belongs, i.e. permanently settled. 100% central assistance will be provided to State Governments/UT Administrations for this purpose.

III. CONDITIONS OF ELIGIBILITY:

i) The scholarships will be open to India nationals belonging to OBCs as notified by the Central Govt./State Govt. UT Admn.;

ii) These scholarships will be given for the study of all recognized post-matriculation or post-secondary courses pursued in recognized institutions with the following exceptions:

"Scholarships shall not be awarded for training courses like Aircraft Maintenance Engineer's Course and Private Pilot License Courses, Courses at Training-ship Duffer in (Now INS Rejendra), course of training at the Military College, Dehradun, courses at Pre-examination Training Centres of All India and State levels and Trade Courses at the Industrial Training Institutes."

iii) Only those candidates who belong to OBCs so specified in relation to the State/UT to which the applicant actually belongs, i.e. permanently settled and who have passed the Matriculation or Higher secondary or any higher examination of a recognized University or Board of Secondary Education will be eligible.

iv) Candidates who after passing one stage of education are studying in the same stage of education in different subject e.g. I. SC after I.A or B.Com after B.A. or M.A. in a subject after M.A in another subject will not be eligible.

v) Students who, after having completed their educational career in one professional line, e.g., LLB after B.T/B. Ed will not be eligible.

vi) Students studying in Class of the Higher Secondary School courses or the XII class of the Multipurpose High School not be eligible for it being a continuous school courses. However, in cases, where tenth class examination of such courses is treated as equivalent to Matriculation and students who after passing tenth class join other courses, such students will be treated as post-matric students and will be eligible for the award of scholarships.

vii) Students pursuing Post-graduate courses in medicine will be eligible if they are not allowed to practice during the period of their course.

viii) Students who after failing or passing the Under Graduate/Post-Graduate examinations in Arts/science/ Commerce join any recognized professional or Technical certificate/diploma/degree courses will be awarded scholarships if

Scanned by CamScanner

otherwise eligible. No subsequent failure will be condoned except courses in Group 'A' and no further change in the course will be allowed.

ix) Students who pursue their studies through correspondence courses will be eligible towards reimbursement of non-refundable fee. The term correspondence includes distant and continuing education. Besides reimbursement of non-refundable fee, such students wile also be eligible for an annual allowance of Rs. 500/- for essential /prescribed books, as applicable.

x) Employed students whose income combined with the income of their parents/guardians does not exceed Rs. 44,500/- per annum shall be eligible for post-matric scholarships to the extent of reimbursement of all compulsorily payable non-refundable fees.

xi) Only two children of the same parents/guardian will be entitled to receive scholarships. This restriction will, however, not apply to girls. Accordingly, scholarship availed by girls of same parents/guardian will not adversely affect admissibility of availing scholarship upto two boys of same parents/guardian.

xii) A scholarship holder under this Scheme will not hold any other scholarship /stipend. If awarded any other scholarship/stipend, the students can exercise his/her option for either of the two scholarships/stipends, whichever is more beneficial to him/her and should inform the awarding authority through the Head of the Institution about the option made. No scholarship will be paid to the students under this Scheme from the date he/she accepts an other scholarships/stipend. The student can however, accept free lodging or a grant or ad-hoc monetary help from the State Government or any other source for the purchase of books, equipment or for meeting the expenses on board and lodging to the scholarship amount paid under this Scheme.

xiii) Students who have already received coaching in any of the pre-examination training centers with financial assistance from the Government will not be eligible.

xiv) In case of unemployed students whose parents/guardians income from all sources does not exceed Rs. 44,500 per annum will be entitled for the scholarship under the Scheme.

Note 1: So long as either of the parents (or husband in the case of married unemployed girl students) are alive, only income of the parents/husband, as the case may be, from all sources has to be taken into account and of no other members even though they may be earning. In the form of income declaration, income is to be declared on this basis. Only in the case where both the parents (or husband in the case of married but unemployed girl student) have died, the income of the guardian who is supporting the student in his/her studies has to be taken into consideration. Such students whose parent's income is affected due to unfortunate death of one of earning parents and resultantly comes within the income ceiling prescribed under the scheme, shall become eligible for scholarship, subject to their fulfilling other conditions of eligibility, from the month in which such sad incidence takes place. Applications for scholarships from such students can be considered even after lapse of last dare of receipt of applications, on compassionate grounds.

Note 2: House Rent Allowance received by the parents of a student be exempted from the computation of 'income' if the same has been permitted to be exempted for purpose of Income-Tax.

Note 3: Income Certificate is required to be taken once only, i.e. at the time of admission to courses which are continuing for more than one year.

IV VALUE OF SCHOLARSHIP:

The value of scholarship will include maintenance allowance, reader charges for blind students, reimbursement of compulsory non-refundable fees. Study Tour Charges, thesis typing/printing charges and book allowance for students pursuing correspondence course for complete duration of the course. The details are given below:-

Scanned by CamScanner

I) Maintenance Allowance

Course of (1)	(Rs. Per Month) Rate of Maintenance Allowance Hostlers (2)	Day Scholars (3)
Group A		
Medical /Engineering including Degree level Courses in Indian Medicine, B.A.M&S and Comparable courses in Ayurveda, Unani/ Tibbia and Homeopathic System of Medicines B.Sc (Agriculture/B.V.Sc/B.F.Sc (Fisheries) Higher technical and all professional studies like Degree and Post-Matric courses in Agricultural and Veterinary Science	425	190
Group B		
Diploma level courses in Indian Medicine and Comparable courses in Ayurvedic, Unani/Tibbia and Homeopathic system of Medicine. Diploma & comparable courses in Engineering, Technology, Architecture, medicine, diploma level Courses in printing technology and courses for Overseer, draftsman, surveyor, Commercial Pilot License, Diploma and higher courses in Hotel Management catering technology and applied Nutrition Degree and post-graduate course in nursing and pharmacy Wireless and television operators/sound recording and sound engineering motion picture, photography, film direction/acting screenplay/writing/Degree/post graduate Diploma courses in business management, Chartered and Cost /Works Accountancy Post Graduate courses in Science subjects.	290	190
Group C		
Certificate courses in Engineering/Technology/Architecture and Medicine, Diploma and Certificate courses in Agriculture, Pharmacy, veterinary Science, Fisheries, Dairy development, Hygiene and Public Health, sanitary Inspector's Course, courses for Rural services, Cooperation and Community development, Sub-Officer' course at the national Fire Service College, Nagpur, Library Science. Degree /Post Graduate Diploma and Post Graduate Courses in Teachers' training, Library Science and Physical Education, Music Fine Arts and Law, Craft Instructor's Training Course, Certificate Course in Hotel Manegement/Catering Technology and Applied Nutrition, Passenger transport Management, Associate degree in Pharmacy, Post graduate courses in Arts and Commerce subjects.	290	190
Group D		
General Courses upto Graduate level (2nd year and onward)	230	120

Scanned by CamScanner

Group E Classes X1th and X11th in 10+2 System Intermediate courses and first year of General courses upto graduate level.	150	90

Note: 1 Commercial Pilot License Course(CPL)

CPL course shall be covered under Group 'B'. The number of awards for CPL will be 20 per annum. Consequent upon receiving applications from concerned students, concerned State Governments/UT Admns., should scrutinize them for determining their eligibility under the Scheme and thereafter intimate the number of eligible applications for CPL training (with their names) for each financial year to Ministry of Social justice & Empowerment (the applications themselves need not be sent to he Ministry). Upon receipt of such information, Ministry of Social Justice & Empowerment will give clearance to the concerned States/UTs on the first –come first-serve basis upto 20 awards for the country as a whole. The selected candidates will be provided a maintenance allowance at rates applicable to Group 'B' courses, i.e. Rs. 290 per month for hostlers and Rs. 190 per month for day scholars. In addition, all compulsory fees, including flight charges are to be provided in fee.

Note 2: M. Phil and Ph.D courses are post-graduation courses. Scholarship to such students may be paid at the rate of maintenance allowance for Group 'A', 'B' or 'C' depending on the course under these groups.

Note 3: Scholars who are entitles to free board and/or lodging will be paid maintenance chargers at 1/3rd of Hostlers' rate.

ii) Reader Charges for blind students (Blind Scholars)

The blind scholars will be given additional amount as 'Readers Charges' as mentioned below -

Group	Reader Allowance (Rs. P.m.)
Group A,B,C	100
Group D	75
Group E	50

iii) Fees

Scholars will be paid enrolment /registration, tuition, games, Union, Library, Magazine, Medical examination and such other fees compulsorily payable by the scholar to the institution or University/Board. Refundable deposit-like caution money, security deposit will, however, be excluded.

iv) Study Tours:

Study tour charges upto a maximum of Rs. 500/- per annum limited to the actual expenditure incurred by the student on transportation charges etc., will be paid to the scholars studying professional and technical courses, provided that the head of the institution certifies that the study tour is essential for the scholar for completion of his/her course of study.

V) Thesis Typing /Printing charges

Thesis typing/printing charges upto a maximum of Rs. 600 will be paid to research scholars on the recommendation of the Head of the Institution.

Scanned by CamScanner

V. SELECTION OF CANDIDATES

All the eligible Other Backward Classes candidates will be given scholarships subject to the condition of eligibility prescribed in para III of this Scheme. Candidates belonging to one State but studying in another State will be awarded scholarship by the State to which they belong and will submit their applications to the competent authorities in that State. In the matter of exemption from fees or other concessions also they will be treated as if they were studying in their own State.

VI DURATION AND RENEWAL OF AWARDS

i) the award once made will be tenable from the stage at which it is given to the completion of course subject to good conduct and regularity in attendance. It will be renewed from year provided that within a course which is continuous for a number of years, the scholar secures promotion to the next higher class irrespective of the fact whether such examinations are conducted by a University or the Institution.

ii) If an OBC scholar pursuing Group A course fails in the examination for the first time, the award may be renewed. For second and subsequent failures in any class the student shall bear his/her own expenses until he/she secures promotion to the next higher class.

iii) If a scholar is unable to appear in the annual examination owing to illness and or on account of any other unforeseeable event, the award may be renewed for the next academic year on submission of medical certificate and/or other required sufficient proof to the satisfaction of the Head of the Institution and his/her certifying that the scholar would have passed had he appeared in the examination.

iv) If according to the Regulations of a University /Institution, a student is promoted to the next higher class even though he/she may not have actually passed in lower class and is required to take examination of the junior class again after sometime, he/she will be entitled to scholarship for the class to which he/she is promoted if the student is otherwise eligible for scholarship.

VII PAYMENT

i) Maintenance charges shall be payable from 1st April or from the month of admission, whichever is later, to the month in which the examination are completed at the end of the academic year.(including maintenance during holidays) provided that if the scholar secures admission after the 20th day of a month, the amount will be made from the month following the month of admission.

ii) In case of renewal of scholarships awarded in the previous years, maintenance charges will be paid from the month following the month upto which scholarship was paid in the previous year, if the course of study is continuous (e.g., from intermediate jr. Intermediate, Sr.Class)

iii) All scholars are expected to purchase the necessary text books, stationary etc., out of the maintenance allowance sanctioned. If it is reported by the Head of the concerned Institution that a scholar is without text-books stationary etc., the value of the scholarship may be reduced at the discretion of the authority sanctioning the scholarship.

iv) The scholarship money will be paid to the selected students by the government of the State/Union Territory's Administration to which they belong in accordance with the procedure laid down by them in this regard

v) Scholarship will not be paid for the period of internship/houseman ship in the M.B.B.S. course or for a practical training in other course if the student is in receipt of some remuneration during the internship period or some allowance/stipend during the practical training in other course.

Scanned by CamScanner

VIII **OTHER CONDITIONS FOR THE AWARD**

(i) The scholarship is dependent on the satisfactory progress and conduct of the scholars. If it is reported by the Head of the Institution at any time that a scholar has by reasons of his/her own act or default failed to make satisfactory progress or has been guilty of misconduct such as resorting to or participating in strikes, irregularity in attendance without the permission of the authorities concerned etc., the authority sanctioning the scholarships may either cancel the scholarships or stop or withhold further payment of such period as it may think fit.

(ii) If a student is found to have obtained a scholarship by false statement his/her scholarship will be cancelled forthwith and the amount of the scholarship paid will be recovered, at the discretion of the concerned State Government. The student concerned will be blacklisted and debarred for scholarship in any Scheme for ever.

(iii) A scholarship awarded may be cancelled if the scholar changes the subject of the course of study for which the scholarship were originally awarded or changes the institution of study, without prior approval of the State Government. The Head of the Institution shall report such cases to them and stop recovered at the discretion of the State Government.

(iv) A scholar is liable to refund the scholarship amount at the discretion of the State Government, if during the course of the year, the studies for which the scholarship has been awarded, is discontinued by him/her.

(v) The regulations can be changed at any time at the discretion of the Government of India.

IX **ANNOUNCEMENT OF THE SCHEME:**

All the State Governments/UT Admns will announce in May-June, the details of the scheme and invite applications by issuing an advertisement in the leading newspapers of the State and through other media outfits. All requests for application forms and other particulars should be addressed to the concerned State/UT to which students actually belong. The applicant should submit the completed application to the prescribed authority before the last date prescribed for receipt of applications.

X **PROCEDURE FOR APPLYING:**

i) An application for scholarship should comprise:

(a) One copy of the application for scholarship in the prescribed form (separate application forms have been prescribed for 'fresh' and renewal scholarship).

(b) One copy of the passport size photograph with signatures of the student thereon (for fresh scholarship)

(c) One attested copy of certificates/diploma/degree etc., in respect of all examination passed

(d) A certificate (in original) of Caste signed by an authorized Revenue Officer now below the rank of Tehsildar.

(e) An income declaration by the parents/guardians, stating definite income from all sources

(f) A receipt in acknowledgement of the scholarship in the previous year on the form attached to the application only duly countersigned by the Head of the Institution concerned, if the applicant was in receipt of a scholarship under this Scheme in the preceding year.

ii) Application complete in all respect shall be submitted to the Head of the Institution being attended or last attended by the candidates and shall be addressed to an officer specified for this purpose by the Government of State/Union Territory to which the student belong in accordance with the instructions issued by them from time to time.

iii) Incomplete applications received after the prescribed date will not be consider.

Scanned by CamScanner

XI MONITORING:

The monitoring of the financial and physical performance of the scheme will be done through seeking detailed information from the Agencies implementing the Scheme. On the physical aspects the Agencies implementing the scheme will be required to furnish quarterly progress reports regarding the number of beneficiaries receiving award under the scheme, both class-wise and gender-wise. On the financial side details of actual expenditure incurred during the last financial year and expenditure proposed for the present financial year will be submitted by the Agencies concerned. The Agencies implementing the scheme will also be insisted upon to submit the latest audited accounts.

XII EVALAUTION:

The Ministry of Social Justice & Empowerment may get the scheme evaluated by entrusting a research study to reputed institutions/agencies, on the performance of the scheme in different parts of the country, under this Ministry's central sponsored Scheme of Research and Training

Scanned by CamScanner

ई-स्कॉलरशिप-भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क परिक्षा शुल्क प्रदाने योजना- रकमा बँकेमार्फत अदा करणे.......

महाराष्ट्र शासन

शासन निर्णय क्र. ईबीसी-२००९/प्र.क्र.१२२/मावक-३
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,मंत्रालय, मुंबई
दिनांक : ११ जानेवारी, २०१०

वाचा : शासन निर्णय सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग क्र. इबीसी-२००३/प्र.क्र.३०१/मावक-२, दिनांक ०१.११.२००३

प्रस्तावना : भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना ही सन १९५९-६० सालापासून केंद्र शासनाकडून राज्य शासनाकडे हस्तांतरीत करण्यात आलेली आहे. या योजनेखाली अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमानुसार केंद्र शासनाने विहित केलेल्या दराने निर्वाहभत्ता अदा केला जातो. या बरोबरच शिक्षण फी, परिक्षा फी व कनिष्ठ महाविद्यालय / महाविद्यालयांची देय असलेली फीची प्रतिपूर्ती केली जाते. त्याचप्रमाणे शिक्षण शुल्क समितीने निर्धारित केलेल्या दराने व्यावसायिक अभ्यासक्रमामध्ये प्रवेश घेतलेल्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण फी व परिक्षा फीची प्रतिपूर्ती केली जाते.

२. भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती या योजनेखाली विविध शैक्षणिक अभ्यासक्रमासाठी कनिष्ठ महाविद्यालय /महाविद्यालयाकडून शिष्यवृत्तीचे प्रस्ताव जिल्हास्तरावर विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांच्याकडे प्राप्त होतात. सध्याच्या काळात महाविद्यालयाची संख्या व विद्यार्थ्यांची संख्या मोठा प्रमाणात वाढलेली आहे. त्यामुळे भारत सरकार शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परिक्षा शुल्क प्रस्तावांच्या संख्येत मोठा प्रमाणात वाढ झालेली आहे. या सर्व प्रस्तावांची छाननी करणे, कोषागारांतून रक्कम पारित करणे व धनाकर्षाद्वारे महाविद्यालयाकडे वर्ग करुन त्यांच्यामार्फत विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीचे व शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क रक्कमेचे वाटप करणे या कार्यपद्धतीस विलंब लागतो. सध्याच्या पद्धतीनुसार विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीचे वाटप महाविद्यालयामार्फत केले जाते. काही विद्यार्थी महाविद्यालय सोडून गेले असल्यास अशा विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृत्तीची रक्कम महाविद्यालयात पडून असते. या योजनेची सर्व प्रक्रिया ही मनुष्य बळाचा वापर करुन केली जात असल्याने या योजनेमध्ये बराच विलंब लागत असून बऱ्याच ठिकाणी अचूकता राहत नाही असे निदर्शनास येत आहे. मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या शिष्यवृत्तीचे वाटप बँकेमार्फत करण्यात येईल असे निवेदन मा. राष्ट्रपती यांनी संसदेच्या अभिभाषणामध्ये केलेले आहे. त्यानुसार सामाजिक न्याय विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क वितरण बँकेमार्फत करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

Scanned by CamScanner

शासन निर्णय : सामाजिक न्याय विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या अनुसूचित जाती, विमुक्त व भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गाच्या भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती व

शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क या योजनेची रक्कम राष्ट्रीयकृत बँकेमार्फत अदा करण्याच्या प्रस्तावास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

२. या सर्व योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी मार्गदर्शक सूचना खालीलप्रमाणे आहेत :-

१) विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी मुंबई उपनगर यांनी दिनांक ०१/०२/२०१० पासून सर्व महाविद्यालयांना सर्व चेक पाठविणे बंद करुन त्याऐवजी सी.बी.एस./ई.सी.एस. पध्दतीचा अवलंब करावा. त्यासाठी त्यांनी ज्या राष्ट्रीयकृत बँकेत कोअर बँकींग सुविधा उपलब्ध आहे त्या बँकांमध्ये सर्व महाविद्यालयांनी व विद्यार्थ्यांनी खाती उघडण्याबाबत कार्यवाही करावी.

२) इतर जिल्हयांच्या विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिका-यांनी त्यांच्या जिल्हयांमध्ये ही योजना दिनांक ०१/०३/२०१० पासून सुरु करावी याकरिता त्यांनी सर्व महाविद्यालयांना दिनांक २५/०२/२०१० पर्यंत ज्या राष्ट्रीयकृत बँकांमध्ये कोअर बँकींग सुविधा उपलब्ध आहे त्या बँकांमध्ये खाती उघडण्याबाबत माहिती दयावी.

३) विद्यार्थ्यांचे खात्यावर सी.बी.एस./ई.सी.एस. पध्दतीद्वारे शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा करण्यासाठी पायलट प्रोजेक्ट म्हणून विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, मुंबई उपनगर, यांनी त्यांच्या जिल्ह्यातील कमीत कमी तीन महाविद्यालयांची निवड करावी. यामधील एक महाविद्यालय हे व्यावसायिक अभ्यासक्रम शिकविणारे असावे. या तीन महाविद्यालयांनी सर्व विद्यार्थ्यांचे ज्यामध्ये कोअर बँकींग आणि एस.एम.एस.ची सुविधा उपलब्ध आहे अशा राष्ट्रीयकृत बँकेत खाते उघडण्याबाबत कार्यवाही करावी. त्या महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या खात्यात विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, मुंबई उपनगर यांनी शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा करावी.

उर्वरीत महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या खात्यावर शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा करण्याची कार्यवाही महाविद्यालय करतील. सदर महाविद्यालयांनी चेक ऐवजी सी.बी.एस./ई.सी.एस. प्रणालीद्वारे शिष्यवृत्तीचे वाटप करण्यात सुरुवात करावी. हे काम ३१/०३/२०१० पुर्वी पुर्ण करावे.

४) सॉफ्टवेअरची वाट न पाहता महाराष्ट्रातील सर्व महाविद्यालयांनी शिष्यवृत्ती घेणा-या सर्व विद्यार्थ्यांचे दिनांक ३०/०६/२०१० पर्यंत कोअर बँकींग राष्ट्रीयकृत बँकेमध्ये खाती उघडावीत. सर्व महाविद्यालयांनी दिनांक ०१/०७/२०१० पासून सी.बी.एस./ई.सी.एस. द्वारे विद्यार्थ्यांच्या बँकखात्यामध्येच शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा करावी.

५) ज्या विद्यार्थ्यांचे इतर बँकामध्ये खाते आहेत त्यांनी दिनांक ३०/०६/२०१० पर्यंत कोअर बँकींग सुविधा उपलब्ध आहे अशा राष्ट्रीयकृत बँकेमध्ये खाती उघडणे आवश्यक आहे. दिनांक

Scanned by CamScanner

०१/०७/२०१० पासून जोपर्यंत याबाबतचे सॉफ्टवेअर तयार होत नाही तोपर्यंत विद्यार्थ्यांच्या खात्यावर महाविद्यालयाकडून सी.बी.एस./ई.सी.एस. मार्फत शिष्यवृत्तीचे पैसे जमा करण्यात येतील. सॉफ्टवेअर तयार झाल्यानंतर शासनाकडून थेट विद्यार्थ्यांच्या खात्यामध्ये शिष्यवृत्तीचे पैसे जमा केले जातील.

६) जी राष्ट्रीयकृत बँक विद्यार्थ्यांच्या भ्रमणध्वनीवर शिष्यवृत्तीची रक्कम जमा झाल्याचा संदेश (SMS) मोफत पाठवेल तसेच विद्यार्थ्यांचे शुन्य शिलकीचे (झिरो बॅलन्स) खाते उघडण्यास तयार असेल अशाच राष्ट्रीयकृत बँकेस प्राधान्य द्यावे.

३. संचालक, माहिती व जनसंपर्क, संचालनालय यांनी या शासन निर्णयास व्यापक प्रमाणावर प्रसिध्दी द्यावी.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेब-साईटवर उपलब करुन देण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्र. २०१००११११८३९२५००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सही/-
(राजेश अग्रवाल)
सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत ,
मा. राज्यपालांचे सचिव
मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
मा. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव
मा. मंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव
मा. राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव
मा. राज्यमंत्री, वि.जा.भ.ज., इ.मा.व. व वि.मा.प्र. यांचे खाजगी सचिव
मा. मुख्य सचिव
सर्व अमुस/प्रधान सचिव/सचिव मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव, माहिती व तंत्रज्ञान संचालनालय, मुंबई
प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव, वैद्यकीय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, म. रा., मुंबई
संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, म. रा., मुंबई

Scanned by CamScanner

ई-स्कॉलरशीप-भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क परीक्षा शुल्क प्रदाने योजना - रकमा बँकेमार्फत अदा करणे.

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : ईबीसी-२००९/प्र.क्र.१२२/मावक-३

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक : २० जुलै, २०१०

संदर्भ :-१) शासन निर्णय सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग क्रमांक: ईबीसी-२००३/प्र.क्र.३०१/मावक-२,दिनांक १.११.२००३

२) शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्रमांक : ईबीसी-२००९/प्र.क्र.१२२/मावक-३, दि.११ जानेवारी, २०१०

प्रस्तावना :- भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना ही सन १९५९-६० पासून राज्य शासनाकडे केंद्र शासनाकडून हस्तांतरीत करण्यात आलेली आहे. या योजनेखाली अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमानुसार केंद्र शासनाने विहित केलेल्या दरानुसार निर्वाह भत्ता अदा केल्या जातो. या बरोबरच शिक्षण फी, परीक्षा फी व कनिष्ठ महाविद्यालये/ महाविद्यालयांची देय असलेली फी ची प्रतिपूर्ती केली जाते. त्याचप्रमाणे शिक्षण शुल्क समितीने निर्धारित केलेल्या दराने व्यावसायिक अभ्यासक्रमांमध्ये प्रवेश घेतलेल्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण फी व परिक्षा फी ची प्रतिपूर्ती केली जाते. याबाबतची कार्यपध्दती संदर्भाधिन शासन निर्णय दिनांक १.११.२००३ अन्वये विहीत करण्यात आली आहे.

सामाजिक न्याय विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती व शिक्षण शुल्क, परीक्षा शुल्क या योजनेची रक्कम मनुष्यबळाचा वापर करून अदा केली जात असल्याने त्यामध्ये कालापव्यय व अचूकता नसल्याने या योजनेचे संगणकीकरण करून रकमा राष्ट्रीयकृत बँकेमार्फत अदा करण्याबाबतचा धोरणात्मक निर्णय शासनाने घेतला आहे. त्यानुसार सन २०१०-११ या शैक्षणिक वर्षापासून विद्यार्थ्यांना देण्यात येणारी शिष्यवृत्तीची रक्कम विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यात तसेच, महाविद्यालयांना देय ठरणारी शिक्षण फी ची रक्कम परस्पर महाविद्यालयांच्या खात्यात जमा करण्यात येणार आहे. याकरिता सर्व विद्यार्थी व महाविद्यालयांनी दि.३०.६.२०१० पर्यंत कोअर बँकींग सुविधा उपलब्ध आहे अशा राष्ट्रीयकृत बँकेमध्ये खाते उघडण्याच्या सूचना शासन निर्णय दिनांक ११.१.२०१० अन्वये दिलेल्या आहेत. सन २०१०-११ या शैक्षणिक वर्षापासून विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकाऱ्यांनी महाविद्यालये व विद्यार्थ्यांना देय ठरणाऱ्या रकमेचे वाटप ECS/CBS च्या माध्यमातून करावयाचे आहे. याकरिता जिल्ह्यातील विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांनी प्राधिकृत केलेल्या ज्या राष्ट्रीयकृत बँकेमध्ये विद्यार्थी व महाविद्यालयांची खाती आहेत त्या राष्ट्रीयकृत बँकेमध्ये संबंधीत जिल्ह्याचे विशेष जिल्हा

Scanned by CamScanner

समाज कल्याण अधिकारी यांनी देखील खाती उघडणे आवश्यक आहे. सदर खाती उघडण्यास परवानगी देण्याबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना व शिक्षण फी, परीक्षा फी योजनेचे वितरण करण्यासाठी संगणकप्रणाली विकसीत करण्यात येत आहे. सन २०१०-११ या शैक्षणिक वर्षापासून विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृत्तीची रक्कम व महाविद्यालयांना देय ठरणाऱ्या शिक्षण फी च्या रकमेचे वाटप ECS/CBS च्या माध्यमातून करण्यासाठी सर्व विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांनी त्यांच्या जिल्ह्यातील ज्या राष्ट्रीयकृत बँकेत कोअर बँकींग सुविधा उपलब्ध आहे अशा प्राधिकृत केलेल्या बँकेत त्यांची खाती उघडण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

२. संदर्भाधिन शासन निर्णय दिनांक ११.१.२०१० मधील सूचनांनुसार महाविद्यालयांना चेकने रकमा वितरीत करण्याचे बंद करण्यात आले आहे व सर्व रकमा महाविद्यालयांच्या तसेच विद्यार्थ्यांच्या खात्यावर वर्ग केल्या जाणार आहेत. विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी संबंधीत जिल्ह्यात ज्या राष्ट्रीयकृत बँकांना प्राधिकृत करतील अशा बँकामध्ये महाविद्यालय व विद्यार्थी खाते उघडतील अशा प्राधिकृत बँकांमध्ये विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांचे खाते नसल्यास RTGS (Real Time Gross Settlement) मार्फत रकमा वर्ग करण्यास तांत्रिक अडचण निर्माण होऊ शकते. फक्त याच तांत्रिक कारणासाठी संबंधीत राष्ट्रीयकृत बँकेत विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांना देखील खाते उघडण्यास परवानगी देण्यात येत आहे.

३. कोषागारातून प्राप्त धनादेश विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांचे खात्यात जमा झाल्यावर, त्या खात्यातून रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाने घालून दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे RTGS (Real Time Gross Settlement) मार्फत इतर प्राधिकृत केलेल्या राष्ट्रीयकृत बँकातील खात्यांमध्ये रकमा हस्तांतरीत कराव्यात.

४. सदर बँक खात्यातून महाविद्यालयांच्या व विद्यार्थ्यांच्या खात्यावर ECS/CBS च्या माध्यमातून रकमा वर्ग करण्याची कार्यवाही संबंधीत बँक करेल याची खातरजमा विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांनी करावी.

५. सदर तांत्रिक कारणासाठी उघडण्यात आलेल्या बँक खात्यातून विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांना कोणत्याही स्वरूपाच्या रोख रकमा काढता येणार नाहीत तसेच, कोणत्याही प्रकारचे चेकबुक बँकेमार्फत घेतले जाणार नाही या अटीवर सदर खाती उघडण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

६. सन २०१०-११ या शैक्षणिक वर्षापासून संदर्भाधिन शासन निर्णय दिनांक ११.१.२०१० मधील मार्गदर्शक सूचनांनुसार सर्व विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांनी कार्यवाही करावी.

७. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १६५/१०/कोषा/प्र.५, दिनांक १६.७.२०१० अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. संचालक माहिती व जनसंपर्क संचालनालय यांनी या शासन निर्णयास व्यापक प्रमाणावर प्रसिध्दी द्यावी.

Scanned by CamScanner

९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करुन देण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०१००७२०१४१५३१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सतीश म. गवई)
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा.राज्यपालांचे सचिव
मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव
मा.मंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव
मा.राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव
मा. राज्यमंत्री, वि.जा.भ.ज. यांचे खाजगी सचिव
मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य
प्रधान सचिव, वित्त विभाग
प्रधान सचिव, नियोजन विभाग
प्रधान सचिव, माहिती व तंत्रज्ञान
प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग
प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग
प्रधान सचिव, कृषी व पदुम विभाग
सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग
संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, कृषी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई यांना प्रसिद्धीसाठी
संचालक, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
सर्व विभागीय समाज कल्याण अधिकारी
सर्व विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
सर्व समाज कल्याण अधिकारी, (गट-अ), जिल्हा परिषद
सर्व विभागीय शिक्षण उप संचालक
सर्व शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)
महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२, (लेखापरीक्षा/लेखा अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर
अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
निवड नस्ती (मावक-३)

D:\Ds acc\VR\Mavak-3/18

Scanned by CamScanner

9999
22 AUG 2017

संचालक | सहसंचालक | उपसंचालक | सहा. संचालक

केंद्र शासन पुरस्कृत भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजने अंतर्गत वि.जा.भ.ज., इ.मा.व. व वि.मा.प्र. या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी अभ्यासक्रम विहीत करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : इबीसी-२०१७/प्र.क्र.१३/शिक्षण
मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- २१ ऑगस्ट, २०१७.

वाचा:-

१. शासन निर्णय सा.न्या.सां.का.,क्रि.व वि.स.विभाग क्रमांक : इबीसी १०६८/८३५६७/जे, दिनांक २४.१२.१९७०
२. केंद्रशासनाच्या सन १९९८ च्या मार्गदर्शक सूचना
३. शासन निर्णय सा.न्या.सां.का.,क्रि.व वि.स.विभाग क्रमांक : इबीसी १०९१/४६८६३/ प्र.क्र.५७२/मावक-२, दिनांक १०.५.१९९५
४. शासन निर्णय सा.न्या.सां.का.,क्रि.व वि.स.विभाग क्रमांक : इबीसी २००३/ प्र.क्र.३०१/ मावक-२, दिनांक १.११.२००३
५. शासन परिपत्रक सा.न्या.सां.का.,क्रि.व वि.स.विभाग क्रमांक : विजाक २००४/प्र.क्र.१६९/ मावक-३, दिनांक २९.९.२००४
६. शासन परिपत्रक सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग क्रमांक : विजाक २००४/प्र.क्र.१८१/मावक-२, दिनांक ६.१०.२००४
७. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्रमांक : इबीसी २०११/ प्र.क्र.४/ मावक-२, दिनांक २.८.२०११
८. संचालक, विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण संचालनालय, पुणे यांचे पत्र क्र.विजाभज/ शिक्षण/मॅपिंग/१६-१७/४४, दिनांक ५.१.२०१७
९. संचालक, विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण संचालनालय, पुणे यांचे पत्र क्र.विजाभज/ शिक्षण अभ्यासक्रम/६०१/१९८४, दिनांक ९.८.२०१७

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाच्या सन १९९८ मधील मार्गदर्शक सूचनेनुसार विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात येते. केंद्र शासनाच्या सदरहू पत्रकामध्ये "अ,ब,क,ड,इ" अशा अभ्यासक्रम गटांचा समावेश करण्यात आलेला असून, अनुज्ञेय अभ्यासक्रम तसेच निवासी व अनिवासी लाभार्थ्यांच्या निर्वाहभत्त्याचे दर नमूद करण्यात आलेले आहेत. त्यामधील "अ, ब, क, ड, इ" या अभ्यासगटातील अनुज्ञेय अभ्यासक्रमानुसार विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात येते. तथापि, वरील अभ्यासगटा अंतर्गत कोर्सेस विहीत

Scanned by CamScanner

पुणे यांनी वरील पत्रान्वये उच्च न्यायालय
करण्यात आलेले नसल्याने, आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी वरील पत्रान्वये उच्च न्यायालय विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर
खंडपीठ नागपूर, याचिका क्र. २४८७/२०१६ च्या अनुरोधाने विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर
मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांसाठी केंद्र शासन पुरस्कृत भारत सरकार शिष्यवृत्ती
ही योजना कोणत्या अभ्यासक्रमासाठी लागू करावी, याबाबतचे स्पष्ट धोरण शासनाने शासनाने
जाहीर करणे आवश्यक असल्याने, इतर मागासवर्ग मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्तीच्या योजनेमध्ये केंद्र
शासनाने सन १९९८ च्या पत्रकान्वये विहीत केलेल्या अभ्यासक्रमाच्या गटानुसार एकुण ६०५
अभ्यासक्रमांना मान्यता देण्याबाबत सादर केलेला प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

<u>शासन निर्णय</u> :-

उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठातील याचिका क्र. २४८७/२०१६ च्या अनुरोधाने विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांसाठी केंद्र शासन पुरस्कृत भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत, केंद्र शासनाने सन १९९८ च्या पत्रकान्वये विहीत केलेल्या अभ्यासक्रमाच्या गटानुसार सोबतच्या परिशिष्ठ- "अ" मध्ये नमूद केलेले एकुण ६०५ अभ्यासक्रम विहीत करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर अभ्यासक्रमात यथास्थिती वाढ किंवा बदल करण्याचे अधिकार शासन वा शासन नियुक्त समितीस राहतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(भा.र.गावित)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२) मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३) मा.मंत्री, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
४) मा.राज्यमंत्री, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
५) मा.मंत्री, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
६) मा.मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
७) मा.मंत्री, कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
८) मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
९) अपर मुख्य सचिव, कृषि व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११) अपर मुख्य सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

Scanned by CamScanner

१३) प्रधान सचिव, [illegible] विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४) सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव मंत्रालयीन सर्व विभाग
१५) आयुक्त, समाज कल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१६) संचालक, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१७) संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१८) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१९) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिद्धीसाठी)
२०) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.
२१) महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.
२२) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
२३) सर्व प्रादेशिक उपायुक्त/सहायक आयुक्त, समाजकल्याण विभाग.
२४) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
२५) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
२६) कक्ष अधिकारी, विधानमंडळ अनुसूचित जाती कल्याण समिती, विधानभवन, मुंबई
२७) कक्ष अधिकारी, विधानमंडळ इतर मागासवर्ग कल्याण समिती, विधानभवन, मुंबई
२८) निवड नस्ती (कार्यासन-शिक्षण).

Scanned by CamScanner

Merger DEMO : Purchase from www.A-PDF.com to remove the watermark

(9)

Revised Scheme for award of free-studentship Examination fees and pre-matric scholarships to the SC/ST Vimukta Jatis/and Nomadic Tribes students.

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

EDUCATION, SPORTS AND SOCIAL WELFARE DEPARTMENT

Resolution No. EBC. 1068/83567-J, Sachivalaya Annexe, Bombay-32, dated 24th December 1970

Read.—Government Resolution, Education and Social Welfare Department, No. BCP 1059-E, dated 21st January 1960.

Government Resolution, Education and Social Welfare Department, No. EBC. 1066/54787-J, dated 29th August 1966.

RESOLUTION.—The question regarding revision of pattern of the scheme for award of free-studentship, examination fees and payment of pre-matric scholarships to the Scheduled Castes (including Nav-Budhas), Scheduled Tribes (including those outside specified areas), Vimukta Jatis, and Nomadic Tribes students sanctioned under Government Resolution, Education and Social Welfare Department, No. BCP. 1059-E, dated 21st January 1960, and Government Resolution, Education and Social Welfare Department, No. EBC-1066/54787-J, dated 29th August 1966, was considered by the Committee appointed under Government Resolution, Education and Social Welfare Department, No. EBC-[illegible], dated 7th June 1967, to review these concessions. The Committee's Recommendations were considered by Government at length.

2. *Revised Rules for Grant of Free-studentship and Examination Fees.*—After careful consideration, Government is pleased to sanction the accompanying Revised Rules for grant of free-studentship (Appendix 'A') and Examination fee (Appendix B) to the students belonging to Scheduled Castes (including Nav-Budhas), Scheduled Tribes (including those outside the specified areas) declared under the Constitution (SC) Order, 1950 and The Constitution (ST) Order, 1950, so far as it relates to Maharashtra State, Vimukta Jatis and Nomadic Tribes which are declared as such by the State Government, studying in Educational Institutions and who or whose parents or guardians are ordinarily residents of Maharashtra State. The term 'ordinary residence' means those who are staying in Maharashtra for the period of 5 years. Consequently students from outside the State who join institution in the State temporarily with the object of completing their studies will not be eligible for these concessions.

3. *Rate of Scholarships and Rules for sanctioning these Scholarships in Schools.*—After utilising the provision made in the budget for meeting the expenditure towards grant of the above concessions of free-studentships and examination fees, the available funds should be utilised for grant of scholarships to the above category of students reading in Primary, Middle, Secondary Schools and Technical High Schools. The break up of the expenditure under the scheme of grant of free-studentships, Examination fees and Scholarships during 1968-69 was as follows :—

Expenditure

Provision	Free-studentships	Examination fees	Scholarships	Total Expenditure
Rs.	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.
30,00,000	16,57,000	4,80,500	7,85,000	29,23,500

The information collected from the Social Welfare Officers revealed that the scholarships were awarded in some of the Districts as they had sufficient allotment, while other Districts could get funds only to the extent of grant of free-studentships and examination fees and hence student of the above category could not be granted scholarships. Since the expenditure of Rs. 7,85,000 is being incurred on grant of scholarships, it is possible to distribute this amount and to fix sets of scholarships to the above category of students studying in primary, middle, secondary schools and technical high schools in all the districts, based on student population so that the scholarships are equitably distributed in all the districts. On the basis of the expenditure of Rs. 7,85,000 incurred on grant of scholarships to the above category of students during 1968-69, Government is pleased to sanction the sets of scholarships to the above category of students for the year 1970-71 as indicated in Appendix "E". The Director of Social Welfare should place the provision as shown in the last column of Appendix "E" at the disposal of the concerned Social Welfare Officers every year.

[illegible]

(2)

4. The value of these scholarships and the category of the students to whom they should be awarded [illegible] below.

Primary School Standards I and II	.. Rs. 2 per month.	For Scheduled Tribes, Vimukta Jatis and Nomadic Tribes which are declared as such by State Government.
Standard III and IV	.. Rs. 3 per month.	
Middle School Standard V, VI, VII	.. Rs. 6 per Month.	For Scheduled Castes (including Nav-Budhas) Scheduled Tribes (including those outside specified areas).
High School Standard VIII, IX, X and XI	Rs. 10 per month.	Vimukta Jatis and Nomadic Tribes which are declared as such by State Government.
Tech. High School Standard VIII and IX	.. Rs. 30 per month.	
Tech. High School Standard X and XI	.. Rs. 40 per month.	

5. *How the Scholarship is to be awarded.* (a) Standard I to IV.—(i) From 1970-71, the Social Welfare Officers should invite applications through the Heads of Institutions and sanction scholarships every year on merit-cum-means to students in Standard I to IV as per recommendations of the Heads of Institutions.—(ii) Government is pleased to sanction accompanying rules for the award of Primary Schools Scholarships (Appendix 'F').

(b) Standard V to XI during 1970-71.—The Social Welfare Officers should invite applications through the Heads of Institutions and sanction scholarships on merit-cum-means to students in Standard V to XI as per recommendations of the Heads of Institutions. The Scholarships once awarded to students in Standard V and above may continue [illegible] they complete the middle school course i.e. Standard VII. Similarly, the scholarship awarded to students in Standard VIII and above, may continue till they complete their High School career, i.e. pass the S.S.C. Examination. The [illegible] and conditions of tenure of these scholarships are as indicated in paragraphs 10 and 11 of the accompanying rules for the award of these scholarships (Appendix 'C' and Appendix 'D.')

6. *Award of Scholarships to students who pass the Middle and High School Scholarship Examination in Standard V to XI from 1971.*—(a) The Director of Publicity should be requested to issue a *Press Note* that all Scheduled Castes (including Nav-Budhas) and Scheduled Tribes (including those outside specified areas), Vimukta Jatis and Nomadic Tribes students reading in Std. IV and Std. VII should appear for Middle/High School Scholarships examination conducted by the Director of Education from 1970 onwards every year and that these scholarships will be awarded to those students of the above category who pass the Middle and High School scholarship examination in order of merit i.e. marks obtained in the examination. The Heads of the Institutions should bring to the notice of all the students of the above category about these examinations and get the names of students of the above category appearing for the above examinations and obtain the required number of forms from the President of the Examination Committee and supply these to the students and see that applications are sent in time.

(b) The Scheduled Castes (including Nav-Budhas), Scheduled Tribes (including those outside specified areas), Vimukta Jatis and Nomadic Tribes students who get the scholarships on merit out of the sets of scholarships provided by State Government from the Education Department funds for each district will be awarded scholarship by the Director of Education, Poona from provision made by the Education Department as per rules sanctioned in Government Resolution, Education Department, No. SSO-1353, dated 2nd April 1954.

(c) The Director of Education, Poona, should furnish to the Director of Social Welfare, a list of those Scheduled Castes (including Nav-Budhas), Scheduled, Tribes (including those outside specified areas) Vimukta Jatis and Nomadic Tribes students who pass the above examinations by securing at least 45 per cent marks but could not secure merit scholarships out of the sets sanctioned by the Director of Education, Poona. This list should indicate the names of students who passed the examination, their district and Taluka places where they are studying, marks obtained by them in the examination and the list should be arranged district-wise in order of merit i.e. marks obtained by these students in the above examination.

(d) The Director of Social Welfare, Poona, should then send these district-wise lists to the Social Welfare Officers of the District sanctioning scholarships to students of the above category as per sets allotted to the district and place the required budget allotment at the disposal of the Social Welfare Officers.

(e) The Social Welfare Officers should then notify the sanction in the local newspapers and also communicate the sanction to the students concerned requesting them to report to him their permanent address, the name of the school they have joined and in what standard. On receipt of the details, the Social Welfare Officers [illegible] communicate the sanction to the Head of the School concerned.

(f) If the scholarship falls vacant for some reason or the other e.g. the student does not join the School etc. [illegible] Head of the Institution should inform the Social Welfare Officer concerned who should sanction scholarship to the next student in order of merit.

(g) If in any district there is not a sufficient number of students who have passed the said examination [illegible] in another district there [illegible] passed the said examination, the Director [illegible] Poona, can divert these sets to the other district and report the action taken by him accordingly to Government.

(h) As far as possible the Head of the School should make payment of scholarship in kind e. g. books, [illegible] books, compass-box, uniform and other Training material and should keep proper account of the material supplied studentwise. After deducting the cost of training material given to the students, the balance amount of scholarship should be paid to the student in the manner indicated in the rules for payment of these scholarships [illegible] Paragraph [illegible]

Scanned by CamScanner

(3)

7. Government is pleased to sanction the accompanying rules for the award of Middle School scholarships (Appendix "C") and High School Scholarships (Appendix "D").

8. The expenditure on this account should be debited to the budget head "39-Misc-Social and Developmental Organisations—D-other Misc-Organisations-Schemes in the Five-Year Plan-D-X (*i*)-Backward Class Welfare etc." and met from the provision made thereunder.

9. This resolution issues with the concurrence of the Finance Department *vide* its unofficial Reference No. 24740 1795-II, dated the 18th August 1870.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

R. G. SALVI,
Secretary to Government.

To

The Director of Social Welfare, Maharashtra State, Poona (with 500 spare copies).
The Director of Education, Maharashtra State, Poona (with 500 spare copies).
The Director of Technical Education, Bombay (with 500 spare copies).
The Director of Arts, Bombay,
The Divisional Social Welfare Officer, Bombay/Nagpur/Poona/Aurangabad.
All Collectors.
The Chief Executive Officers of all Zilla Parishads.
The Social Welfare Officers of all Zilla Parishads.
The Social Welfare Officer, Greater Bombay, Bombay.
The Accountant General, Maharashtra, Bombay.
The Senior Deputy Accountant General, Maharashtra, Nagpur.
The Pay and Accounts Officer, Bombay.
The Resident Audit Officer, Bombay.
The Examiner, Local Fund Accounts, Bombay.
All Departments of the Secretariat.
All Heads of Departments under the Serveral Departments of Secretariat.
All Branches in the Education and Social Welfare Department.
The Finance Department (Br.) II).
The Director of Publicity, Bombay (with a request to issue a suitable Press-Note).

No. of 197 .

Copy forwarded for information and guidance to—

Scanned by CamScanner

Accompaniments to Government Resolution, Education, Sports and Social Welfare Department, No. [illegible] 85567-J, dated 24th December 1971.

(A) RULES FOR AWARD OF FREESTUDENTSHIPS AND EXAMINATION FEES TO SCHEDULED [illegible] SCHEDULED TRIBES, VIMUKTA JATIS AND NOMADIC TRIBES STUDENTS

APPENDIX 'A'

A. Freestudentships.

1. *Freestudentship.*—Freestudentship covers (1) Tuition fees (including tutorial fees), (2) [illegible] (3) Admission fee, (4) Gymkhana fees, (5) Term fee, (6) Library fees.

2. *Who are eligible for freestudentships.*—All children of Scheduled Castes (including Neo-Buddhists), Scheduled Tribes (including those outside specified areas) declared under the Constitution (SC) Order, 1950, [illegible] Constitution (ST) Order, 1950, so far as it relates to Maharashtra State, Vimukta Jatis and Nomadic Tribes which are declared such by the State Government, and whose parents or guardians are ordinary residents of Maharashtra, irrespective of age and income, are eligible for this freestudentship at all stages of education and in all types of recognised institution, except in courses of part-time nature such as Motor Driving and of short term duration, such as short-hand and type-writing, where tuition is only for three hours or less per day and also for courses for which there is no minimum educational qualification for admission. Full-time Tailoring course recognised by the Director of Technical Education should be held eligible for freestudentship.

The term "ordinary residence" means those who are staying in Maharashtra State for a period of [illegible] years. Consequently students from outside this State, who join educational institutions in this State, temporarily, with the object of completing their studies, are *not eligible* for award of freestudentship.

3. *Application for freestudentship.*—No student of the above category is required to make an application for award of freestudentship to any authority. The Head of the Institution shall forward detailed information about each student in a form prescribed to the authority sanctioning this concession of freestudentship (i.e. Social Welfare Officer of the concerned District).

4. *Fees not to be charged.*—(i) Fees shall not be charged in any Government and non-Government institution from any pupil eligible for studentship under these rules.

(ii) Non-Government institutions shall be paid a grant-in-aid equal to fees charged by the institutions as per procedure indicated in para 7 below.

5. *Sanctioning Authority.*—The authorities sanctioning the above concession are as follows :—

Nature of concessions	*Sanctioning authority*
(i) Tuition fees and examinations fees [to S. C./S. T. Students] upto Pre-S. S. C.	Social Welfare Officer, Greater Bombay, so far as institutions in Greater Bombay are concerned and Social Welfare Officers of Zilla Parishads in the rest of the districts.
(ii) Tuition fees and examination fees to Backward Classes not in receipt of Government of India scholarships and not covered under Economically Backward Class scheme for Post-S. S. C. course.	The Social Welfare Officer, Greater Bombay in so far as Greater Bombay is concerned and the Director of Social Welfare, Maharashtra State, Poona, for remaining 25 districts.

The Backward Classes covered under the category of Economically Backward Classes are eligible for freeships under the Economically Backward Classes scheme through the respective Education Officers of Zilla Parishads in the State and Educational Inspector, Greater Bombay so far as Greater Bombay is concerned.

6. *Conditions for awards of freestudentship.*—(i) This concession will not be awarded to students who fail twice in the same standard or class. Non-appearance at the examination shall be treated as a failure. On subsequent promotion to higher standard or class, he shall again become eligible for freestudentship.

(ii) Continuance of freestudentship shall be subject to the regular attendance, satisfactory progress, and [illegible] conduct.

(iii) Freestudentship shall not be awarded to a pupil for more than one course of instruction simultaneously. That means it is available for *only one course* of instructions at a time.

7. *Procedure for reimbursement of fees.*—Non-Government Educational Institutions awarding freestudentships under these rules shall send their bills for reimbursement for loss of fee income to the sanctioning authorities mentioned in para 5(i) above (i.e. Social Welfare Officer, Greater Bombay, in case of the institutions situated in Greater Bombay and Social Welfare Officer, Zilla Parishads in rest of the districts) as indicated below :—

(i) First instalment in September for preceding months of June, July and August.

(ii) Second instalment in December for the preceding months of September, October and November.

(iii) Third instalment in March for the preceding months of December, January and February.

(iv) Fourth instalment in June for the preceding months of March, April and May.

In case of educational institutions where fees are charged termwise, Bills [illegible] be sent to the Social Welfare Officer for each term.

8. Claims for a period preceding three years i.e. pending over three [illegible]

[illegible]

Scanned by CamScanner

APPENDIX 'B'

Examination fees

1. All pupils from Scheduled Caste (including Nav-Budhas), Scheduled Tribes (including those outside specified areas) declared under Constitution (SC) Order, 1950, and the Constitution (ST) Order, 1950 so far as it relates to Maharashtra State, Vimukta Jatis and Nomadic Tribes, which are declared as such by State Government, irrespective of income and age, shall be granted examination fees for all examinations held by Government/Universities S. S. C. and other Boards or by other agencies and Institutions recognised by Government. This concession shall not be granted to students who appear and fail more than once in the same examination.

2. Examination fees shall not be reimbursed in respect of courses of part-time nature e.g. Motor Driving. Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Vimukta Jatis and Nomadic Tribes students appearing for the prescribed Government examination in type-writing and short-hand, tailoring, which are courses of short duration, shall be reimbursed the examination fees on passing the examination at the approved rate, *provided they pass the examination at the first attempt.*

3. *Application for concession.*—No students shall be required to make an application for concession of grant of examination fees to any authority. The Heads of Institutions shall forward detailed information about each student in a form prescribed by the Social Welfare Officer concerned who will sanction the fees and will countersign the bills preferred by the Heads of Institutions in this respect.

4. Claims for a period preceding three years i.e. pending over three years will not be considered without valid justification.

APPENDIX 'C'

C. Rules for the award of Middle School Scholarships to Scheduled Caste (including Nav-Budhas), Scheduled Tribes (including those outside the specified areas), Vimukta Jatis and Nomadic Tribes Students.

1. The student belonging to Scheduled Caste (including Nav-Budhas), Scheduled Tribes (including those outside specified areas) declared under the Constitution (SC) Order, 1950, the Constitution (ST) Order, 1950, so far as it relates to Maharashtra State, Vimukta Jatis and Nomadic Tribes which are declared as such by State Government, appearing for and passing the Middle School Scholarship Examination conducted by the Director of Education, Poona, will be eligible for these scholarships.

2. *Eligibility of candidates.*—(*a*) The students of the above category from any institution recognised by the Department of Education will be allowed to compete the examination but no candidate who has not been a *bona-fide* pupil of one and the same school for a year i.e. from the beginning of the school year immediately preceding the examination, will be allowed to compete.

(*b*) In case of the *bonafide* transfer or permanent change of residence of a parent or guardian of a pupil from one locality to another, the above condition may be relaxed at the discretion of the Educational Inspector, Greater Bombay/Education Officer, Zilla Parishad/Inspectress of Girls Schools.

(*c*) In case of a pupil who has changed his/her school in consequence of higher standard not being taught in the former school, the Examination Committee formed by the Director of Education, can admit him/her to the examination provided that the break involved is not more than 20 days.

(*d*) All students of the above category, irrespective of their parent's income, will be eligible for competing the Middle School Scholarship Examination.

(*e*) No candidate above the age of 15 years on 1st of March immediately after the annual school examination is held will be eligible for the Scholarships. That is, the age limit of 12 years should be relaxed upto 15 years in favour of students of the above category to be eligible for competing the examination.

(*f*) No candidate who attended or was studying in Standard V or a higher standard during the year in which the Scholarship Examination is to be held or in previous year, will be eligible to compete for the scholarship.

3. *Application.*—Application for permission to compete at the examination must be made through the Head Master of the school in which the candidate is studying to the President of the Scholarship Examination Committee formed by the Director of Education, Poona in the prescribed form so as to reach him on or before the 5th day of the month preceding the month of examination.

The Head Masters of the schools should bring to the notice of all the students of the above category and who are below 15 years of age about these examinations and get the names of students in the above category appearing for the said examination and obtain the required number of forms from the President of the Examination Committee and supply these to the concerned students and see that the applications are sent in time.

4. *Examination fees.*—Candidates belonging to the above category are exempted from payment of examination fee of Rs. 1 (Rupees one).

5. [illegible] to appear for the Middle School Scholarship Examination [illegible] Director of Education [illegible] scholarship [illegible] Director of Education, Poona from the [illegible]

(E)

6. The Director of Education [illegible] to the Director of Social Welfare [illegible] the Divisional Board [illegible] Districtwise [illegible] should be arranged district-wise and in order of [illegible] obtained at the above examination.

7. The Director of Social Welfare, Poona should then send these district-wise lists to the Social Welfare [illegible] per sets allotted to the district and place the [illegible] of the district sanctioning scholarships to the students as per sets allotted to the district [illegible] at the disposal of the Social Welfare Officer.

8. The Social Welfare Officer should [illegible]

9. *The payment of Scholarships*.—(a) The payment should be made by the Social Welfare Officer of the Zilla Parishad of the District concerned.

(b) The Social Welfare Officer after issue of necessary award of scholarships should draw the scholarship amount [illegible] from July to March in advance and send the same to the Head of Institution in respect of all Scholarship holders studying in the Institute.

(c) The Head of the Institutions should deposit the money in a Personal Deposit Account [illegible] opened by him with the local Treasury/Sub-Treasury and draw the Scholarship in the first week of every month in advance for payment to the scholar.

(d) The Head of the Institution should send the details of accounts for the first six months to the Social Welfare Officer on receipt of which the Social Welfare Officer should draw the amount of Scholarship for the remaining three months i.e. from April to June in the month of March and send the Bank Drafts to the Heads of Institutions who should take action to deposit the Bank Draft in the Personal Ledger Account and make the payment of Scholarship amount in the first week of every month in advance to the scholar.

(e) The payment of scholarship should start from the month in which the admission is obtained. In the case of renewal of scholarship for the succeeding year, scholarships should be paid from the month following [illegible] the Director of Social Welfare, Poona [illegible] these sets to the other district and reports the action taken by him [illegible] Government.

10. *Value and period of tenure of scholarship*.—(a) The Scholarships sanctioned by the Director of Social Welfare, Poona will be tenable for three years in Standard VIII [illegible] recognised schools.

(b) The value of the scholarship will be Rs. [illegible] per month.

(c) The students of the above category residing in hostels and who earn the above scholarships from Education Department or Social Welfare Department should be allowed scholarship at half the rate.

11. *Conditions of tenure*.—(a) Successful candidates will be required to join Standard [illegible] of a recognised school [illegible] of the commencement of the next school year and any scholar not joining such a school before the [illegible] of July following the examination, will be liable to forfeiture of the scholarship.

(b) Each scholarship will be tenable for three years from the commencement of the first terms succeeding the [illegible] conditionally on the regular attendance, good conduct and satisfactory progress namely passing annual examination by securing [illegible] per cent marks by the holder in a recognised school to be certified by the Head of the [illegible] Social Welfare Officer.

(c) Failure to satisfy any of these conditions will render the scholar liable to the forfeiture of his scholarship by the Social Welfare Officer.

(d) Every scholar [illegible]

(e) The holder [illegible] school without the previous permission of the Head of the school.

(f) No scholar can hold, at the same time, any other Government scholarship or a scholarship from an endowment fund vested in Government without the permission of the Director of Social Welfare, Maharashtra State, Poona.

APPENDIX 'D'

Rules for the award of High School Scholarships to Scheduled Castes (including Nav-Buddhas), Scheduled Tribes (including those outside specified areas), Vimukta Jatis and Nomadic Tribes students.

[illegible] Scheduled Castes (including Nav-Buddhas), Scheduled Tribes (including those outside [illegible] the Constitution (SC) Order, 1950 and the Constitution (ST) Order, 1950 [illegible] Maharashtra State, Vimukta Jatis Nomadic Tribes which are declared as such [illegible] Government [illegible] and passing the High School Scholarship Examination conducted by the Director [illegible] for these scholarships.

6. The Director of Education, Poona [illegible] to the Director of Social Welfare, list [illegible] of the above category [illegible] examination but could not secure merit scholarships from [illegible] sanctioned by the Director of Education, Poona. This list should indicate the names of students of the above category who passed the examination securing at least 45 per cent marks, their District and Taluka, name where they are studying and marks obtained by them in the examination. The list should be arranged district-wise and in order of merit i.e. marks obtained in the above examination.

7. The Director of Social Welfare, Poona should then send these district-wise lists to the Social Welfare Officer of the district sanctioning scholarships to the students as per sets allotted to the district and place the required budget allotment at the disposal of the Social Welfare Officer.

8. The Social Welfare Officer should then notify the sanction in the local newspapers and also communicate [illegible] to the students concerned requesting them to report to him the name of the school they have joined and in which standard.

9. *The payment of Scholarships.*—(*a*) The payment should be made by the Social Welfare Officer of the Zilla Parishad of the District concerned.

(*b*) The Social Welfare Officer after [illegible] of necessary award of scholarships should draw the scholarship amount [illegible] from July to March in advance and send the same to the Head of Institution in respect of all Scholarship holders studying in the Institute.

(*c*) The Head of the Institutions should deposit the money in a Personal Deposit Account to be opened by him [illegible] Treasury/Sub-Treasury and draw the Scholarship in the first week of every month in advance for payment to the scholar.

(*d*) The Head of the Institution should send the details of accounts for the first six months to the Social Welfare Officer on receipt of which, the Social Welfare Officer should draw the amount of Scholarship for the remaining three months i.e. from April to June in the month of March and send the Bank Drafts to the Heads of Institutions [illegible] to deposit the Bank Draft in the Personal Ledger Account and make the payment of Scholarship [illegible] in the first week of every month in advance to the scholar.

(*e*) The payment of scholarship should start from the month in which the admission is obtained. In the case of renewal of scholarship for the succeeding year, scholarship should be paid from the month following that from which the Director of Social Welfare, Poona, can divert these sets to the other district and reports the action taken by him accordingly to Government.

10. *Value and period of tenure of scholarship.*—(*a*) The Scholarships sanctioned by the Director of Social Welfare, Poona will be tenable for three years in Standard V to VII in recognised schools.

(*b*) The value of the scholarship will be Rs. 6 per month.

(*c*) The students of the above category residing in hostels and who earn the above scholarships from Education Department or Social Welfare Department should be allowed scholarship at half the rate.

11. *Conditions of tenure.*—(*a*) Successful candidates will be required to join Standard V of a recognised school [illegible] the commencement of the next school year, and any scholar not joining such a school [illegible] following the examination will be liable to forfeiture of the scholarship.

(*b*) Each scholarship will be tenable for three years from the commencement of the first terms succeeding the examination conditionally on the regular attendance, good conduct and satisfactory progress namely passing annual examination [illegible] 45 per cent marks by the holder in a recognised school to be certified by the Head of the school.

(*c*) Failure to satisfy any of these conditions will render the scholar liable to the forfeiture of his scholarship by the Social Welfare Officer.

(*d*) Every scholar must be presented before the Government Inspecting Officer at the annual inspection of the school.

(*e*) The holder of a scholarship cannot change his/her school without the previous permission of the Head of the school.

(*f*) No scholar can hold, at the same time, any other Government scholarship or a scholarship from an endowment fund vested in Government without the permission of the Director of Social Welfare, Maharashtra State, Poona.

APPENDIX 'D'

Rules for the award of High School Scholarships to Scheduled Castes (including Nav-Buddhas), Scheduled Tribes (including those outside specified areas), Vimukta Jatis and Nomadic Tribes students.

The students belonging Scheduled Castes (including Nav-Buddhas), Scheduled Tribes (including those outside [illegible]) declared under the Constitution (S.C.) Order, 1950 and the Constitution (S.T.) Order, 1950 [illegible] Maharashtra State, Vimukta Jatis Nomadic Tribes which are declared as such by State Government [illegible] the High School Scholarship Examination conducted by the Director [illegible] [illegible] scholarships.

[illegible]—15,000—12-69

2. *Eligibility of candidates.*—(a) The students of the above category from any institution recognised by the Department of Education will be allowed to compete the examination but no candidate who has not been a bona fide pupil of one and the same school for a year i.e. from the beginning of the school year immediately preceding the examination will be allowed to compete.

(b) In case of the bonafide transfer or permanent change of residence of a parent or guardian of a pupil from one locality to another the above condition may be relaxed at the discretion of the Educational Inspector, Greater Bombay/Education Officer, Zilla Parishad/Inspectress of Girls Schools.

(c) In case of a pupil who has changed his/her school in consequence of higher standards not being taught in the former school, the Examination Committee formed by the Director of Education, can admit [illegible] provided that the break involved is not more than 20 days.

(d) All students of the above category irrespective of their parent's income will be eligible for appearing at the High School Scholarships examinations.

(e) No candidate above the age of 18 years on 1st of March immediately after the annual school examination is held, will be eligible for the scholarship. That is, the age limit of 15 years should be relaxed up to 18 years in favour of students of the above category to be eligible for competing the examination.

(f) No candidate who attended or was studying in Standard VIII or a higher standard during the year in which the scholarship examination is to be held, or in previous year will be eligible to compete for the scholarship.

3. *Application.*—Application for permission to compete at the examination must be made through the Head Master of the School in which candidate is studying, to the President of the Scholarship Examination Committee appointed by the Director of Education, Poona, in the prescribed form so as to reach him on or before the 5th day of the month preceding the month of examination.

The Head Masters of the Schools should bring to the notice of all the students of the above category below [illegible] of age about these examinations and get the names of students of the above category appearing for the said examination and obtain the required number of forms from the President of the Examination Committee and supply these to the concerned students and see that the applications are sent in time.

4. *Examination fees.*—Candidates belonging to the above category are exempted from payment of examination fee of Re. 1 (Rupee one).

5. The students of the above category who appear and pass the High School Scholarship examination conducted by the Directorate of Education and get scholarship on merit out of the sets of Scholarships provided by the Education wing will be awarded scholarship by the Director of Education, Poona from the Education Department Budget as per rules sanctioned in Government Resolution, Education Department, No. SSG-1353, dated 2nd April, 1954, as revised from time to time. The students who do not secure scholarships on merit from the Directorate of Education will be awarded Scholarships by the Directorate of Social Welfare from the Social Welfare Funds on merit i.e. marks obtained in the examination. To be eligible for these scholarships from the Social Welfare Directorate, the student must secure at least 45 percent marks.

The Director of Education should furnish to the Director of Social Welfare a list of those students of the above category who pass the above examinations by securing at least 45 per cent marks but could not secure merit scholarship because of sets sanctioned by the Director of Education, Poona. This list should indicate the names of students of the above category who passed the examination, their school, District and Taluka place where they are studying and marks obtained by them in the Examination. The list should be arranged districtwise and in order of merit [illegible] marks obtained in the above examination.

7. The Director of Social Welfare, Poona should then send these districtwise lists to the Social Welfare Officer of the District sanctioning scholarships to the students as per sets allotted to the District and place the required budget allotment at the disposal of the Social Welfare Officer.

8. The Social Welfare Officer should then notify the sanction in the local news papers and also communicate the sanction to the students concerned requesting them to report to him their permanent address, the name of the school they have joined and in what standard. On receipt of the details, the Social Welfare Officer should communicate the sanction to the Head of the School concerned.

9. *Payment of scholarships.*—(a) Each scholarship will be tenable for four years from the commencement of the first term conditionally on regular attendance, good conduct and satisfactory progress viz., passing the annual examination by securing 50 per cent. marks by the holder in a recognised school to be certified by the Head of Schools.

(b) Failure to satisfy any of these conditions will render the scholar liable to the forfeiture of his scholarship by the Social Welfare Officer.

(c) Every scholar must be presented before Government Inspecting Officer at the Annual inspection of the school.

(d) The holder of a scholarship cannot change his/her school without previous permission of Head of the school.

(e) No scholar can hold at the same time, any other Government scholarship or scholarship from an endowment vested in Government without the permission of Director of Social Welfare, Maharashtra State, Poona.

(f) If the scholarship falls vacant for some reason or other e.g. the student does not join the school etc. the Head of the School should inform the Social Welfare Officer concerned who will sanction the scholarship to the next [illegible] [illegible] for payment of scholarship will be followed.

Scanned by CamScanner

(e) As far as possible the Head of the School should make payment of scholarships [illegible] uniforms and other training material and should keep proper account of the [illegible]. After deducting the cost of training material given to the students, the balance amount of scholarship [illegible] should be paid to the students in the manner indicated above.

10. *Value and tenure of Scholarship.*—(a) The scholarship sanctioned will be tenable for four years in Standards VIII to XI in recognised secondary schools including Agricultural and Commercial High Schools.

(b) The value of the scholarship will be as under :—

		Rs.
Secondary Schools Standards— VIII to IX	.. ..	10 p. m.
Technical High Schools.— Standards VIII and IX	.. .. ..	30 p. m.
Standard X to XI	.. ..	40 p. m.

(c) The students of the above category residing in hostels and who earn the above scholarships from Education Department or Social Welfare Department should be allowed scholarship at half the rate.

11. *Conditions of tenure.*—(a) Successful candidates will be required to join Standard VIII of any of the recognised secondary schools including Agricultural, Technical or Commercial High Schools at the commencement of the next school year and any scholar not joining such a school before the 1st of July following the examination will be liable to forfeiture of the scholarships.

(b) Each scholarship will be tenable for four years from the commencement of the first term succeeding the examination conditionally on the regular attendance, good conduct and satisfactory progress viz. passing the annual examination by securing at least 45 per cent. marks by the holder in recognised school to be certified by the Head of the school.

(c) Failure to satisfy any of these conditions will render the scholar liable to the forfeiture of his scholarship by the Social Welfare Officer.

(d) Every scholar must be presented before the Government Inspecting Officer at the annual inspection of the school.

(e) The holder of scholarship cannot change his/her school without the previous permission of the Head of the School.

(f) No scholar can hold at the same time any other Government scholarship or a scholarship from an endowment fund vested in Government without the permission of the Director of Social Welfare, Maharashtra State, Poona.

APPENDIX 'E'.

Sanctioned Sets of scholarships to Scheduled Castes (including Nav Budhas) Scheduled Tribes (including those outside specified areas), Vimukta Jatis, and Nomadic Tribes, which are declared as such by State Government.

	For Scheduled Tribes, Vimukta Jatis, and Nomadic Tribes only.	For Scheduled Castes (including Nav Budhas), Scheduled Tribes (including those outside the specified areas), Vimukta Jatis, and Nomadic Tribes.				
	Std. I and II Rs. 2 p.m. Std. III and IV Rs. 3 p.m.	Std. V to VII Rs. 6 p.m.	Std. VIII to IX Rs. 10 p.m.	Tech. High School Std. VIII and IX Rs. 30 p.m. Std. X and XI Rs. 40 p.m.	Total No. of Scholarships.	Allotment of funds to Social Welfare Officers.
						Rs.
Greater Bombay	8 Sets 32 Sch.	60 Sets 180 Sch.	30 Sets 120 Sch.	5 Sets 20 Sch.	352	45,100
Thana	48 Sets 192 Sch.	48 Sets 144 Sch.	6 Sts 24 Sch.	4 Sets 16 Sch.	376	47,488
Kolaba	5 Sets 20 Sch.	10 Sets 30 Sch.	2 Sets 8 Sch.	1 Set 4 Sch.	62	8,320
Ratnagiri	2 Sets 8 Sch.	8 Sets 24 Sch.	3 Sets 12 Sch.	1 Set 4 Sch.	43	6,922
Nasik	56 Sets 224 Sch.	72 Sets 216 Sch.	16 Sets 64 Sch.	6 Sets 24 Sch.	528	66,912
[illegible]	50 Sets 200 Sch.	60 Sets 180 Sch.	8 Sets 32 Sch.	5 Sets 20 Sch.	432	54,300
[illegible]	17 Sets 68 Sch.	44 Sets 132 Sch.	12 Sets 48 Sch.	3 Sets 12 Sch.	280	32,124
[illegible]nagar	20 Sets 80 Sch.	46 Sets 138 Sch.	12 Sets 48 Sch.	3 Sets 12 Sch.	278	33,696

Scanned by CamScanner

	Std. I & II Rs. 2/- p.m. Std. III & IV Rs. 3/- p.m.	Std. V to VII Rs. 6/- p.m.	Std. VIII to IX Rs. 10/- p.m.	[illegible] VIII & IX Rs. 30/- p.m. Std. X & XI Rs. 40/- p.m.	Total No. of Scholar-ships	
Poona	18 Sets 72 Sch.	56 Sets 168 Sch.	14 Sets 56 Sch.	4 Sets 16 Sch.	312	40,656
Satara	1 Set 4 Sch.	28 Sets 84 Sch.	10 Sets 40 Sch.	2 Sets 8 Sch.	136	16,752
Sangli	12 Sets 48 Sch.	30 Sets 90 Sch.	10 Sets 40 Sch.	2 Sets 8 Sch.	186	17,360
Sholapur	3 Sets 12 Sch.	48 Sets 144 Sch.	16 Sets 64 Sch.	4 Sets 16 Sch.	236	30,658
Kolhapur	1 Set 4 Sch.	26 Sets 78 Sch.	10 Sets 40 Sch.	2 Sets 8 Sch.	[illegible]	16,4[illegible]
Buldhana	3 Sets 12 Sch.	16 Sets 48 Sch.	10 Sets 40 Sch.	1 Set 4 Sch.	104	[illegible]
Akola	8 Sets 32 Sch.	30 Sets 90 Sch.	50 Sch.	2 Sets 8 Sch.	180	[illegible]
Amravati	15 Sets 60 Sch.	30 Sets 90 Sch.	20 Sets 80 Sch.	2 Sets [illegible] Sch.	[illegible]	[illegible]
Yeotmal	24 Sets 96 Sch.	36 Sets 108 Sch.	20 Sets 30 Sch.	3 Sets 12 Sch.	236	37,296
Wardha	10 Sets 40 Sch.	14 Sets 42 Sch.	16 Sets 64 Sch.	1 Sets 4 Sch.	150	18,704
Nagpur	19 Sets 76 Sch.	42 Sets 126 Sch.	58 Sets 232 Sch.	3 Sets 12 Sch.	[illegible]	54,432
Bhandara	24 Sets 96 Sch.	54 Sets 162 Sch.	24 Sets 96 Sch.	4 Sets 16 Sch.	370	45,1[illegible]
Chanda	40 Sets 160 Sch.	60 Sets 180 Sch.	30 Sets 120 Sch.	5 Sets 20 Sch.	480	60,[illegible]
Aurangabad	6 Sets 24 Sch.	22 Sets 66 Sch.	16 Sets 64 Sch.	2 Sets 8 Sch.	162	20,[illegible]
Parbhani	6 Sets 24 Sch.	14 Sets 42 Sch.	12 Sets 48 Sch.	1 Sets 4 Sch.	118	[illegible]
Bhir	3 Sets 12 Sch.	16 Sets 48 Sch.	10 Sets 40 Sch.	1 Set 4 Sch.	104	[illegible]
Nanded	9 Sets 36 Sch.	26 Sets 78 Sch.	14 Sets 56 Sch.	2 Sets 8 Sch.	178	[illegible]
Osmanabad	4 Sets 16 Sch.	32 Sets 96 Sch.	20 Sets 80 Sch.	3 Sets 12 Sch.	204	[illegible]
	412 Sets	938 Sets	413 Sets	72 Sets		
	1,648 Sch.	2,784 Sch.	1,652 Sch.	288 Sch.	6,[illegible]	
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		

(39)

APPENDIX "F"

[illegible] the award of Primary School Scholarships to Scheduled Tribes [illegible] Denotified and Nomadic Tribes Students.

1. The students belonging to Scheduled Tribes (including those outside the specified areas [illegible] under the Constitution (S.T.) Order [illegible] as far as it relates to Maharashtra State, Vimukta Jatis, Denotified and Nomadic Tribes, [illegible] declared as such by State Government [illegible] Institution recognised by the Department of Education and who are bonafide pupils [illegible] the same school for an academic [illegible] from the beginning till the end of the school year, will be eligible for these scholarships irrespective of their parents income.

2. In case of the bonafide transfer or permanent change of residence of a parent or guardian of a pupil from one locality to another the above condition may be relaxed at the discretion of the Social Welfare Officer.

3. The Social Welfare Officer should invite applications through the Heads of Institutions and sanction scholarships every year on merit-cum-means to students in Standard I to IV as per recommendations of the Heads of Institution.

4. *Value and Tenure of Scholarships.*—(a) The Scholarship sanctioned by Social Welfare Officer will be tenable for four years in Standard I to IV in recognised Primary Schools.

(b) The value of the Scholarship will be as under :—

Primary School : Standard I and II	Rs. 2 per month.
Standard III and IV	Rs. 3 per month.

5. *Condition of tenure.*—(a) Each Scholarship will be tenable for four years from the commencement of the first term conditionally on regular attendance, good conduct and satisfactory progress viz. passing the annual examination by securing [illegible] per cent marks by the holder in a recognised school to be certified by the Head of School.

(b) Failure to satisfy any of these conditions will render the scholar liable to the forfeiture of his scholarship by Social Welfare Officer.

(c) Every scholar must be presented before Government Inspecting Officer at the annual inspection of the School.

(d) The holder of a Scholarship cannot change his (or her) school without previous permission of Head of the School.

(e) No Scholar can hold at the same time, any other Government Scholarship or a scholarship from an Endowment Fund vested in Government without the permission of Director of Social Welfare, M.S., Poona.

6. *Payment of scholarship.*—(a) The payment should be made by the Social Welfare Officer of the Zilla Parishads of the District concerned.

(b) The Social Welfare Officer after issue of necessary award of scholarships should draw the scholarship amount for the first nine months i.e. from July to March in advance and send the same to the Head of Institution in respect of all Scholarship holders studying in the Institute.

(c) The Head of the Institution should deposit the money in a Personal Deposit Account to be opened by him with the local Treasury/ [illegible] and draw the scholarship in the first week of every month in advance for payment to the Scholar.

(d) The Head of Institution should send the details of accounts for the first six months to the Social Welfare Officer on receipt of which S.W.O. should draw the amount of Scholarship for the remaining three months i.e. from April to June in the month of March and [illegible] the Bank Draft to the Head of Institution who should take action to deposit the Bank Draft in the Personal Ledger Account and make payment of Scholarship [illegible] the first week of every month in advance to the Scholar.

(e) The payment of scholarships should start from the month in which the admission is obtained in the case of renewal of Scholarship [illegible] year, scholarship should be paid from the month following that from which the scholarship was paid during the previous academic year, if the course of study pursued is continuous.

(f) If one Scholarship falls vacant for some reason or other e.g. the student does not join the school [illegible], the Head of the School should inform the S.W.O. concerned who will sanction the Scholarship to the next student in list, in order of merit and then above procedure for payment of Scholarship be followed.

[illegible] As far as possible the Head of the School should make payment of scholarships in kind e.g. books, notebooks, compass box, uniform [illegible] material and should keep proper account of the material supplied studentwise. After deducting the cost of [illegible] given to the student, the balance amount of scholarship left should be paid to the student in the manner indicated above.

Scanned by CamScanner

STATEMENT "G"

1	No. of Scheduled Tribes Students in Schools 2	Scholarships proposed from 1970-71 to S.Ts. V.J. and Nomadic Tribes in Std. I to IV 3	No. of SC/ST students in primary Schools 4	Scholarships proposed from 1970-71 to SC, S.T. V.J. & N.T.s in Std. V to VII 5	No. of students (SC-ST) in Secondary Schools 6	Scholarships awarded in Sec Schools to Sc. SC. Students from Std. VIII 7	Scholarships proposed from 1970-71 to SC/ST/VJ. N.T. in Std. VIII to XI 8	Scholarships proposed from 1970-71 for SC/ST etc. students joining Tech. High Schools 9	Break up of the expenditure on scholarships 10		Allotment to be placed at the disposal of the [illegible] for grant of Scholarships 11
1. Greater Bombay.	4,825	8 Sets 32 Sch.	99,673	60 Sets. 180 Sch	10,828	98	30 Sets 120 Sch	5 Sets. 20 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	3,840 12,960 14,400 14,000	45,100 for 352 Sch. 108 for 354 Sch.
2. Thana ..	20,288	48 Sets 192 Sch.	40,194	48 Sets. 144 Sch	1,725	195 VIII 40.	6 Sets. 24 Sch	4 Sets. 16 Sch	Primary .. Middle Secondary Tech.	23,040 10,368 2,880 11,200	47,488 for 376 Sch.
3. Kolaba ..	3,004	5 Sets 20 Sch.	3,740	10 Sets. 48 Sch	542	144 VIII 63	2 Sets. 8 Sch	1 Sets. 4 Sch	Primary .. Middle Secondary Tech.	2,400 2,160 960 2,808	8020 for 82 Sch.
4. Ratnagiri ..	1,085	2 Set 8 Sch	7,346	8 Set. 24 Sch	964	276 VIII 105	3 Sets. 12 Sch	1 Sets. 4 Sch	Primary .. Middle Secondary Tech.	960 1,728 1,440	6,928 for 48 Sch.
5. Nasik ..	35,463	56 Sets 224 Sch.	39,072	72 Sets. 216 Sch	5,557	435 VII 14	16 Sets. 64 Sch	6 Sets. 24 Sch.	Primary .. Middle Secondary Tech.	26,880 15,552 7,680 16,800	66,912 for 528 Sch.
6. Dhulia ..	329,993	50 Sets 200 Sch.	50,472	60 Sets. 180 Sch	2,828	444	6 Sets. 12 Sch	5 Sets. 20 Sch	Primary Middle Secondary Tech.	24,000 12,960 3,840 14,000	54,800 for 432 Sch.
7. Jalgaon ..	10,372	17 Sets 68 Sch.	37,215	44 Sets. 132 Sch	3,919	490	12 Sets. 48 Sch	3 Sets 12 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	8,160 9,504 5,303 8,309	33,174 for 260 Sch.
8. Ahmednagar ..	12,558	20 Sets 80 Sch.	17,910	46 Sets. 138 Sch	4,076	614 VIII 209	12 Sets. 48 Sch.	3 Sets 12 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	9,600 9,936 5,760 8,400	33,696 for 228 [illegible]
[illegible] ..	[illegible]	[illegible]	40,027	56 Sets. [illegible]	5,299	850	12 Sets. [illegible]	4 Sets 16 Sch	Primary .. Middle	[illegible]	[illegible]

STATEMENT 'G'—*contd.*

No.	District	No. of Schedule Tribe Students in Primary Schools	Scholarships proposed from 1970-71 to ST/VJ/Nomadic Tribes in Std. I to IV	No. of SC/ST Students in Primary Schools	Scholarships proposed from 1970-71 to SC/VJ N. Ts in Std. V to VII	No. of students SC/ST in Secondary Schools	Scholarships awarded in sec. schools to S.C. S.T. Students for Std. VIII	Scholarships proposed from 1970-71 to SC/ST/VJ/NT in Std. VII to XI	Scholarships proposed from 1970-71 for SC/ST s/o. students joining Tech. High Schools	Break up of the expenditure on scholarships		Allotment to be placed at the disposal of the S. W. O. for grant of scholarships
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10		11
21	Chanda ..	24,828	40 Sets 160 Sch. ..	30,281	60 Sets 180 Sch. ..	10,957	359 V 138 VI 124 VII 119 VIII 133 IX 87 XI 116 23	30 Sets .. 120 Sch. ..	5 Sets .. 20 Sch. ..	Primary .. Middle .. Secondary .. Tech. ..	19,200 12,960 14,400 14,000	60,560 for 400 scholarships.
22	Aurangabad ..	3,774	6 Sets 24 Sch. ..	18,675	22 Sets 66 Sch. ..	5,615	450	16 Sets .. 64 Sch. ..	2 Sets .. 8 Sch. ..	Primary .. Middle .. Secondary .. Tech. ..	2,880 4,752 2,680 5,600	20,112 for 162 scholarships.
23	Parbhani ..	3,417	6 Sets 24 Sch. ..	12,123	14 Sets 42 Sch. ..	3,878	119 VIII 25	12 Sets .. 48 Sch. ..	1 Set .. 4 Sch. ..	Primary .. Middle .. Secondary .. Tech. ..	2,880 2,924 5,760 2,800	14,364 for 118 scholarships.
24	Bhir ..	1,896	3 Sets 12 Sch. ..	13,860	16 Sets 48 Sch. ..	3,614	184	10 Sets .. 40 Sch. ..	1 Set .. 4 Sch. ..	Primary .. Middle .. Secondary .. Tech. ..	1,440 3,450 4,800 2,700	12,490 for 104 scholarships.
25	Nanded ..	5,851	9 Sets 36 Sch. ..	21,415	26 Sets 78 Sch. ..	4,821	277 VIII 79	14 Sets .. 56 Sch. ..	2 Sets .. 8 Sch. ..	Primary .. Middle .. Secondary .. Tech. ..	4,320 5,616 6,720 ..	22,256 for 178 scholarships.
26	Osmanabad ..	2,883	4 Sets 16 Sch. ..	26,849	32 Sets 96 Sch. ..	7,067		20 Sets .. 80 Sch. ..	3 Sets .. 12 Sch. ..	Primary .. Middle .. Secondary .. Tech. ..	4,920 6,912 9,600 ..	26,832 for 204 scholarships.

Scanned by CamScanner

					5,209	850	14 Sets 56 Sch.	4 Sets 16 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	12,096 8,120 11,200	
		1 Sch.		84 Sch.	5,711	717 VIII 217	10 Sets 40 Sch.	2 Sets 8 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	480 6,849 4,800 5,600	16,928 for 136 scholarships.
11 Singli	815	1 Sets 4 Sch.	27,638	30 Sets 90 Sch.	3,621	360 VIII 106	10 Sets 40 Sch.	2 Sets 8 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	480 6,480 4,800 5,600	17,360 for 142 scholarships.
12 Sholapur	2,172	3 Sets 12 Sch.	40,890	36 Sets 144 Sch.	5,232	920	16 Sets 64 Sch.	4 Sets 16 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	1,440 10,368 7,680 11,200	30,638 for 236 scholarships.
13 Kolhapur	191	1 Set 4 Sch.	22,308	26 Sets 78 Sch.	3,470	681 VIII 150 IX 134 XI 90 VII 298 VI 237 V 270 IV 53 III 03 165 II 34	10 Sets 40 Sch.	2 Sets 8 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	480 15,616 4,800 5,600	16,496 for 130 scholarships.
14 Buldhana	2,164	3 Sets 12 Sch.	12,838	16 Sets 48 Sch.	3,477	101	10 Sets 40 Sch.	1 Set 4 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	1,440 3,456 4,800 2,800	12,496 for 104 scholarships.
15 Akola	4,833	8 Sets 32 Sch.	24,595	30 Sets 90 Sch.	5,193	424	14 Sets 56 Sch.	2 Sets 8 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	3,840 6,480 5,720 5,600	21,640 for 186 scholarships.
16 Amravati	9,310	15 Sets 60 Sch.	29,203	30 Sets 90 Sch.	7,296	472 VIII 122	20 Sets 80 Sch.	2 Sets 8 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	7,200 64,80 9,600 5,600	28,880 for 238 scholarships.
17 Yeotmal	14,865	24 Sets 96 Sch.	30,396	36 Sets 108 Sch.	7,378		20 Sets 80 Sch.	3 Sets 12 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	11,520 7,776 9,600 8,400	37,295 for 296 scholarships.
18 Wardha	6,265	10 Sets 40 Sch.	11,801	14 Sets 42 Sch.	5,391	386 VIII 138	16 Sets 64 Sch.	1 Set 4 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	4,800 3,024 7,680 2,800	18,304 for 150 scholarships.
19 Nagpur	12,078	19 Sets 76 Sch.	35,003	45 Sets 126 Sch.	21,402		58 Sets 232 Sch.	3 Sets 12 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	9,120 9,072 27,840 8,400	54,432 for 440 scholarships.
20 Bhandara	15,236	24 Sets 96 Sch.	43,571	54 Sets 162 Sch.	8,125	410 VIII 130	24 Sets 96 Sch.	4 Sets 16 Sch.	Primary Middle Secondary Tech.	11,520 11,664 10,720 11,200	45,104 for 370 scholarships.

राज्यातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी
शालांत परिक्षोत्तर शिष्यवृत्ती देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक:इमाव २००२/प्र.क्र. ४१४/मावक-३
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : २९ मे, २००३

संदर्भ:- १) शासन निर्णय शिक्षण व समाजकल्याण विभाग क्रमांक:बीसीपी-१०५९/इ, दिनांक २१ जानेवारी, १९६०

२) शासन निर्णय शिक्षण व समाजकल्याण विभाग क्रमांक:इबीसी-१०६६/ १४७८७-जे, दिनांक २९ ऑगस्ट, १९६६

३) शासन निर्णय शिक्षण व समाजकल्याण विभाग क्रमांक:इबीसी-१०५८/ ८३५६७-जे, दिनांक २४ डिसेंबर, १९७०

४) भारत सरकार कल्याण मंत्रालय, पत्र क्र.१२०११/२३/९७, बीसीसी, दि.६/१/१९९८.

५) भारत सरकार कल्याण मंत्रालय, पत्र क्र.११०१४/१३/९९, बीसीसी, दि.१६/१२/१९९९.

६) भारत सरकार कल्याण मंत्रालय, पत्र क्र.११०१४/१/२००१, दि.४/५/२००१.

प्रस्तावना - केंद्र शासनाने इतर मागासवर्गासाठी १०० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजनेनुसार शालांत परिक्षोत्तर शिष्यवृत्ती योजना सन १९९८-९९ पासुन लागू केली आहे. राज्यामध्ये सद्या अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमातींना केंद्र शासनाच्या निकषानुसार १०० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजना म्हणून शालांत परिक्षोत्तर शिष्यवृत्ती योजना शासन निर्णय, शिक्षण व समाज कल्याण विभाग क्रमांक : बीसीसी १०५९/इ, दि.२१ जानेवारी, १९६० अन्वये लागू करण्यात आली आहे. राज्यात विमुक्त जाती, भटक्या जमाती असा स्वतंत्र मागासवर्ग निर्माण करण्यात आला आहे. या प्रवर्गासाठी राज्य शासनाद्वारे अनुसूचित जाती/ जमातीच्या धर्तीवर राज्य शासनाची शालांत परिक्षोत्तर शिष्यवृत्ती योजना लागू केली आहे. इतर मागासवर्गाच्या शालांत परीक्षोत्तर प्रस्तावावर विचार करीत असतांना राज्य शासनास असे दिसून आले की, राज्यातील अनुसूचित जाती/ जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व इतर मागासवर्ग यांना योग्य प्रकारे त्या त्या प्रवर्गात बसवून एकच न्याय देणे शक्य आहे. याबाबींचा विचार करुन राज्य शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :- राज्यातील अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती (धनगर, वंजारीसह) व विशेष मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांसाठी असलेली "शालांत परिक्षोत्तर शिष्यवृत्ती योजना" राज्यातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना त्याच धर्तीवर २००३-२००४ या शैक्षणिक वर्षापासून लागू करण्यास व त्यासाठी येणाऱ्या रु.१२०.०० कोटी (रूपये एकशे वीस कोटी) इतक्या वार्षिक आवर्ती खर्चास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

इतर मागासवर्गीयांसाठी लागू करण्यात यावयाच्या भारत सरकार मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती या योजनेच्या अटी व शर्ती अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती (धनगर, वंजारीसह) व विशेष मागास प्रवर्गासाठी असलेल्या अटी व शर्तीप्रमाणेच राहतील. तसेच उत्पन्नाची मर्यादा व शिष्यवृत्तीचे दरही त्याचप्रमाणे राहतील.

३. या बाबीवर होणारा खर्च "२२२५ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण, ०३-मागासवर्गीयांचे कल्याण, २७७, शिक्षण , पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - केंद्र पुरस्कृत योजना, (०२) (१४) इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्या (२२२५- ३१४ ४) ४० शिष्यवृत्या- मागणी क्रमांक एन-४ या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व या लेखाशिर्षाखाली त्या त्या वित्तीय वर्षाच्या मंजुर तरतूदीमधून त्या त्या वित्तीय वर्षात भागविण्यात यावा.

Scanned by CamScanner

४. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक : ४२२/०३/व्यय-१४ , दिनांक ५/५/२००३, अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावांने,

वे.अ.पारकर

(वे.अ.पारकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,
मा.राज्यपालांचे सचिव,
मा.मुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.मंत्री (विजाभज) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.मंत्री(समाजकल्याण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.राज्यमंत्री (विजाभज) यांचे खाजगी सचिव , मंत्रालय, मुंबई,
मा.राज्यमंत्री(समाजकल्याण) यांचे खाजगी सचिव , मंत्रालय, मुंबई,
संचालक, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग कल्याण संचालनालय, पुणे
संचालक, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
संचालक, शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, उच्च व तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
सर्व विभागीय समाज कल्याण अधिकारी
सर्व जिल्हाधिकारी
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा
सर्व विशेष जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी सर्व जिल्हा परिषदा
महालेखापाल, महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता)१/२, मुंबई/ नागपूर
महालेखापाल, महाराष्ट्र (लेखापरिक्षा)१/२, मुंबई/ नागपूर
अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
लेखापरीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, मुंबई
सर्व मंत्रालयीन विभाग
सर्व मंत्रालयीन विभागाच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग/ कार्यालय प्रमुख.
वित्त विभाग- व्यय-१४, अर्थसंकल्प
नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सर्व उप सचिव/ अवर सचिव/ कक्ष अधिकारी, सा.न्या., सां.का., क्री. व वि.स.विभाग,, मंत्रालय, मुंबई.

Scanned by CamScanner

महाराष्ट्र शासन

इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग

मंत्रालय (विस्तार), दालन क्र.१३९

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई-४०००३२

दुरध्वनी क्र.-०२२-२२८२३८२१ ईमेल :- anand.mali@nic.in

क्रमांक- शिवृत्ती २०२१/ प्र.क्र.२६ /शिक्षण दिनांक: १४ डिसेंबर,२०२१

प्रति,

मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
महाआयटी, मुंबई.

विषय :- राज्यातील इतर मागासवर्गीय भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना उत्पन्न मर्यादा वाढ करणेबाबत.

संदर्भ :- १) शासन निर्णय सम क्रमांक दि. २२/०३/२०२१.
२) संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय,पुणे यांचे दि. ०२/१२/२०२१ चे पत्र.

महोदय,

संदर्भाधीन शासन निर्णयानुसार इतर मागासवर्गीयांसाठी भारत सरकारची मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) या योजनेचा लाभ घेण्याऱ्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांची उत्पन्न मर्यादा रु. १.०० लाख (अक्षरी रक्कम रु.एक लाख फक्त) वरुन रु. १.५० (अक्षरी रक्कम रु.दीड लाख फक्त) इतकी करण्यास शासन मान्यता देण्यात आली आहे. तसेच सदरचा शासन निर्णय विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील असलेल्या मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेसाठीही लागू आहे.

तरी, उपरोक्त शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने उत्पन्न मर्यादा वाढीबाबत महाडीबीटी पोर्टलवर आवश्यक ती दुरुस्ती/सुधारणा करण्यात यावी, हि विनंती.

आपला,

(आनंद माळी)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. संचालक,इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय,पुणे.
२. श्री.प्रसाद कोलते, मुख्य कार्यकारी अधिकारी(C.O.O.),महाआयटी.
३. निवडनस्ती.

Scanned with CamScanner

राज्यातील इतर मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना उत्पन्न मर्यादा वाढ करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : शिवृत्ती २०२१/प्र.क्र.२६/शिक्षण
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई
दिनांक :- २२ मार्च,२०२१

वाचा :- १) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र. विजाभ २००५/ प्र.क्र.३७/मावक-३, दि. २१/०१/२००८
२) केंद्र शासनाची मार्गदर्शक सूचना सप्टेंबर, २०१८.

प्रस्तावना :-

इतर मागासवर्ग प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना भारत सरकारकडून दिल्या जाणाऱ्या मॅट्रिकेत्तर शिष्यवृत्ती योजनेच्या मार्गदर्शक सूचना सप्टेंबर, २०१८ अन्वये विद्यार्थ्यांच्या पालकांच्या उत्पन्न मर्यादेत केंद्र शासनाने रु.१.०० लाख (अक्षरी रक्कम रुपये एक लाख फक्त) वरुन रु. १.५० लाख (अक्षरी रक्कम रुपये दीड लाख फक्त) अशी वाढ केलेली आहे. सदर उत्पन्न मर्यादेतील वाढ राज्यात लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

इतर मागासवर्गीयांसाठी भारत सरकारची मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) या योजनाचा लाभ घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांची उत्पन्नाची मर्यादा रु.१.०० लाख (अक्षरी रक्कम रुपये एक लाख फक्त) वरुन रु. १.५० लाख (अक्षरी रक्कम रुपये दीड लाख फक्त) इतकी करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. केंद्र शासनाच्या इतर मागासवर्गीयांच्या यादीत राज्यातील बहुतांशी विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील जातींचा समावेश आहे. त्यामुळे सदरचा शासन निर्णय विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील असलेल्या मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेसाठी लागू राहील.

२. सदर शासन निर्णय केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे व केंद्र शासनाने लागू केलेल्या निर्देशाप्रमाणे राहतील.

३. पुढील आदेश होईपर्यंत विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांकरिता भारत सरकार मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत उर्वरीत अटी व शर्ती संदर्भीय दि. २१/०१/२००८ शासन निर्णयासोबतच्या केंद्र शासनाच्या नियमावली प्रमाणे राहतील.

४. यासाठी होणारा खर्च विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गासाठी असलेल्या शालांत परीक्षोत्तर मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती या योजनेसाठी असलेल्या प्रधान शिर्षाखाली संबंधीत आर्थिक वर्षात उपलब्ध करुन दिलेल्या अनुदानातून तसेच पुरवणी मागणीद्वारे उपलब्ध करुन दिलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

Scanned with CamScanner

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२१०३२६१३२६०६६९२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

JAGTAP AJIT RAMESH

(अजित जगताप)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. मंत्री, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.
४. मा. राज्यमंत्री, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.
५. मा. मंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.
६. मा. मंत्री, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.
७. मा. मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.
८. मा. मंत्री, कृषी व प.दु.म विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
९. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१०. अपर मुख्य सचिव, कृषी व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. अपर मुख्य सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. प्रधान सचिव, माहिती व तंत्रज्ञान विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५. प्रधान सचिव (प.दु.म.), कृषी व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१६. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालयीन सर्व विभाग.
१७. आयुक्त, समाज कल्याण, समाजकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१८. संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१९. संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२०. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२१. महासंचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
२२. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.
२३. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.
२४. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
२५. सर्व प्रादेशिक उपायुक्त/सहायक आयुक्त, समाजकल्याण विभाग.
२६. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
२७. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
२८. कक्ष अधिकारी, विधानमंडळ इतर मागासवर्ग कल्याण समिती, विधानभवन, मुंबई.
२९. निवड नस्ती (कार्यासन-शिक्षण).

Scanned with CamScanner

व्यावसायिक अभ्यासक्रमास प्रवेश घेणाऱ्या आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक (EWS), सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्ग (SEBC) तसेच, इतर मागास वर्ग (OBC) या प्रवर्गातील मुलींना शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्काच्या ५० टक्के ऐवजी १०० टक्के लाभ मंजूर करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,
शासन निर्णय क्र.शिष्यवृ-२०२४/प्र.क्र.१०५/तांशि-४
मंत्रालय विस्तार इमारत, मादाम कामा मार्ग,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई-४०००३२.
दिनांक: ०८ जुलै, २०२४.

संदर्भ: १) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक टीईएम-२०१५/प्र.क्र.२१९/ तांशि-४, दि.३१.०३.२०१६.
२) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्र. इबीसी २०१६/ प्र.क्र.२२१/शिक्षण -१, दि.३१.०३. २०१६
३) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.३३२/ तांशि-४, दि.०७.१०.२०१७.
४) महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.अनाथ-२०२२/प्र.क्र.१२२/का-०३, दि.०६.०४.२०२३

प्रस्तावना : उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग व कृषि व पशु संवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग या विभागांच्या अधिपत्त्याखालील शैक्षणिक संस्थांद्वारे राबविल्या जाणाऱ्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रियेद्वारे प्रवेश घेणाऱ्या इतर मागास प्रवर्ग (OBC), आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक (EWS) आणि सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास प्रवर्ग (SEBC) या प्रवर्गातील वार्षिक कौटुंबिक उत्पन्न रु.८.०० लाखापेक्षा कमी असलेल्या पात्र विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्काच्या ५० टक्के लाभ देण्यात येतो.

व्यावसायिक शिक्षणामध्ये मुलींचे प्रमाण ३६ टक्के इतके मर्यादित आहे. नवीन शैक्षणिक धोरणानुसार (NEP) व्यावसायिक शिक्षणातील मुलींचे प्रमाण वाढविण्याच्या दृष्टीने व मुलींना समप्रमाणात शिक्षणाच्या व्यापक संधी प्राप्त व्हाव्या, तसेच महिला सक्षमीकरणांतर्गत आर्थिक पाठबळाअभावी व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचे शिक्षण घेण्यापासून मुली वंचित राहू नयेत, ही बाब विचारात घेऊन राज्य मंत्रिमंडळाच्या दि.०५.०७.२०२४ रोजी झालेल्या बैठकीतील विचारविनिमयाअंती पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय -: राज्यातील शासकीय महाविद्यालये, शासन अनुदानित अशासकीय महाविद्यालये, अंशत: अनुदानित (टप्पा अनुदान) व कायम विनाअनुदानित महाविद्यालये / तंत्रनिकेतने / सार्वजनिक विद्यापीठे, शासकीय अभिमत विद्यापीठे (खाजगी अभिमत विद्यापीठे / स्वयं अर्थसहाय्यित विद्यापीठे वगळून) व सार्वजनिक विद्यापीठांतर्गत येणाऱ्या उपकेंद्रामधील मान्यताप्राप्त व्यावसायिक अभ्यासक्रमांस,

शासनाच्या सक्षम प्राधिकरणामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रियेद्वारे (Centralized Admission Process-CAP) (व्यवस्थापन कोट्यातील व संस्थास्तरावरील प्रवेश वगळून) प्रवेशित विद्यार्थ्यांपैकी, ज्या मुलींच्या कुटूंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु.८.०० लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे, अशा व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेणाऱ्या आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील, इतर मागास प्रवर्गातील, सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास प्रवर्गातील नवीन प्रवेशित तसेच पूर्वीपासून प्रवेशित असलेल्या (अर्जाचे नुतनीकरण केलेल्या) मुलींना, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास आणि मत्स्यव्यवसाय विभाग व इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग या विभागांकडून सध्या देण्यात येणाऱ्या शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्काच्या ५० टक्के लाभा ऐवजी १०० टक्के लाभ देण्यास शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून शासन मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच, यासाठी येणाऱ्या रु.९०६.०५ कोटी एवढ्या अतिरिक्त आर्थिक भारास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. वरीलप्रमाणे शैक्षणिक शुल्क व परीक्षा शुल्क यामध्ये १०० टक्के सवलत देण्याच्या योजनेचा लाभ, कुटूंबाचे वार्षिक उत्पन्न रु.८.०० लाख किंवा त्यापेक्षा कमी आहे, अशा व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी नवीन प्रवेशित तसेच पूर्वीपासून प्रवेशित असलेल्या (अर्जाचे नुतनीकरण केलेल्या), महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय दि.०६.०४.२०२३ मध्ये नमूद केलेल्या "संस्थात्मक" व "संस्थाबाह्य" या वर्गवारीमध्ये समाविष्ट होणाऱ्या अनाथ मुले व मुली यांनासुध्दा अनुज्ञेय करण्यात येत आहे.

३. सर्व संबंधित प्रशासकीय विभागांकडून आर्थिक तरतूदी सुधारीत करुन, सदर योजनेचा निधी हा संबंधित प्रशासकीय विभागांच्या लेखाशिर्षांतर्गत अर्थसंकल्पित करण्यात यावा. तसेच, शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्क लाभाच्या अंमलबजावणीकरिता सर्व संबंधित प्रशासकीय विभागांनी आवश्यकतेनुसार स्वतंत्र आदेश निर्गमित करावे.

४. मराठा आरक्षण व सुविधा मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या निर्णयानुसार ईडब्ल्यूएस प्रवर्गास इतर मागास प्रवर्गाप्रमाणे उत्पन्न मर्यादेचे निकष एकसमान करण्याबाबत सामान्य प्रशासन विभागाने प्रस्तावित केल्यानुसार उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या दि.०७.१०.२०१७ रोजीच्या शासन निर्णयामध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे:-

अ) ईडब्ल्यूएस आरक्षणातून प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी, राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत लाभ अनुज्ञेय करतांना, ईडब्ल्यूएस प्रमाणपत्रा ऐवजी आई व वडील (दोन्ही पालकांचे) एकत्रित उत्पन्नावर आधारीत सक्षम प्राधिकारी यांनी दिलेले उत्पन्न प्रमाणपत्र अनुज्ञेय करण्यात येत आहे. तथापि, जे विद्यार्थी नोकरीत असतील, त्यांच्या आई-वडील यांच्या उत्पन्नासोबत विद्यार्थ्याचे उत्पन्न, उत्पन्न प्रमाणपत्रासाठी विचारात घेण्यात यावे.

आ) ईडब्ल्यूएस आरक्षणातून शैक्षणिक प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यास, राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ प्रथम वर्षाकरीता मिळाल्यानंतर ही सवलत त्याचा अभ्यासक्रम पूर्ण होईपर्यंत अनुज्ञेय राहील. अशा विद्यार्थ्यांना दुसऱ्या वर्षापासून दरवर्षी उत्पन्न प्रमाणपत्र सादर करण्याची आवश्यकता राहणार नाही.

५. उत्पन्न प्रमाणपत्राबाबतच्या उपरोक्त तरतुदी, "संस्थात्मक" व "संस्थाबाह्य" या वर्गवारीमध्ये समाविष्ट होणाऱ्या अनाथ मुले व मुली यांनासुध्दा अनुज्ञेय करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

६. संबंधित प्रशासकीय विभागांनी वरीलप्रमाणे त्यांच्या शासन निर्णयांमध्ये सुधारणा करावी. याव्यतिरिक्त योजनेच्या अन्य अटी-शर्ती व कार्यपध्दती कायम राहतील.

७. सदर शासन निर्णय हा दि.०५.०७.२०२४ रोजीच्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(सतीश तिडके)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा.मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.उप मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, विधानमंडळ, मुंबई
५. मा.सभापती/उप सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई
६. मा.मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे विशेष कार्य अधिकारी
७. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई
८. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई
९. सर्व सन्माननीय विधानपरिषद व विधानसभा सदस्य
१०. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
११. सर्व प्रशासनिक विभागाचे अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालय, मुंबई
१२. कुलगुरु, सर्व विद्यापीठे
१३. संचालक, माहिती तंत्रज्ञान, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
१४. आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
१५. आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक
१६. संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे
१७. आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे
१८. आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा तथा सचिव, प्रवेश नियामक प्राधिकरण, ८ वा मजला, न्यु एक्सलसिअर इमारत, ए.के.नायक मार्ग, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१
१९. सचिव, प्रवेश नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, ८ वा मजला, न्यु एक्सलसिअर इमारत, ए.के.नायक मार्ग, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१
२०. सचिव, शुल्क नियामक प्राधिकरण, महाराष्ट्र राज्य, ३०५, शासकीय तंत्रनिकेतन इमारत, ४९,खेरवाडी, अलियावर जंग मार्ग,वांद्रे (पूर्व), मुंबई-४०००५१
२१. सर्व जिल्हाधिकारी
२२. संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२३. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२४. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२५. आयुक्त, कृषी, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२६. आयुक्त, दुग्ध व्यवसाय विकास, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

२७. आयुक्त, मत्स्य व्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२८. संचालक, पशु संवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२९. कुलगुरु, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठ, लोणेरे, ता.माणगांव, जि.रायगड
३०. कुलगुरु,महाराष्ट्र राज्य आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक
३१. संचालक, महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण परीक्षा मंडळ, शासकीय तंत्रनिकेतन इमारत, ४९, खेरवाडी, अलियावर जंग मार्ग,वांद्रे (पूर्व), मुंबई ४०००५१
३२. सहसंचालक, तंत्र शिक्षण विभागीय कार्यालये (सर्व), (संचालक, तंत्र शिक्षण यांच्यामार्फत)
३३. सहसंचालक, उच्च शिक्षण, विभागीय कार्यालये (सर्व)
३४. महासंचालक,माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिध्दीसाठी)
३५. महालेखापाल - १ / २ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई / नागपूर
३६. महालेखापाल - १ / २ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई / नागपूर
३७. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
३८. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
३९. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
४०. सर्व संबंधित मा.मंत्री/मा.राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक
४१. उप सचिव (मशि/विशि/अर्थसंकल्प), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४२. सर्वसंबंधित कार्यासने (तांशि-३/विशि-३/मशि-२/मशि-४/तांशि-५/तांशि-६/साशि-१), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४३. निवडनस्ती/तांशि-४.